

Hívtál és nyomda
 Kolozsvár, St. Barón
 Pop (Brassai-utca) 10
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 877, 228 és 1047
 N. Sz. 228
 Egy szám ára pályasza-
 ron és vidéken is lej 5
 Budapestben — — 5

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Dl. R. 8.
 I. Disztér 2. II. 8.

1926 május 29

Uj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 113 szám

5686. Szívan 1 6

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — 290
 Egy hónapra — — 100
 Az előfizetési ára „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjel drágább
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — — ck 40—
 Egy szám ára — — ck 2—

A kellemetlen harmadik

Hogy az európai demokrácia mekkora kép-
 mutatáson és milyen ingatag talajon épül,
 arra mi sem jellemzőbb, mint Abd el Krim
 tragikus kapitulációja. A francia nép, mely
 otthon, saját hazájában a nagy forradalom
 tradícióit őrzi, a népfenség és emberi szabadság
 eszméit hirdeti követendő példaként — a leg-
 természetesebbnek tartja, hogy egy afrikai nép
 szabadságmozgalmát vérbefojtva s a maga el-
 ernyedt gazdasági életét a gyarmatpolitika
 kizsákmányolásával pezdítse fel. Már magában
 véve az is éles kontraszt, hogy Abd el Krim
 leveretésében Franciaország együtt haladt
 Spanyolországgal, azzal a Spanyolországgal,
 mely Primo de Riverát adta századunknak, az
 elnyomás és terror eme gögös hidalgóját, aki-
 nek a dühe elől menekülő Blasco Ibaneznek
 éppen Franciaország adott védelmet.

Abd el Krim kapitulációja kitűnő alkalom
 az európai népek demokratikus törekvéseinek
 belső ellentmondásaira rámutatni. Az államokat
 befelé a társadalmi erők kiegyensúlyozására
 való törekvés hatja át egyfelől, másfelől a kül-
 politikában ókori szempontokat érvényesítenek,
 ami azt mutatja, hogy az európai demokrácia
 lényegében nem őszinte és megőrizte a régi
 autokráciák mentalitását.

Kifelé még mindig rideg és nyers hatalmi
 szempontok érvényesülnek, ami amellet bizo-
 nyít, hogy a Népszövetségre semmi szükség
 sincsen, illetőleg, hogy népeknek csak azok
 tartanak, akik véletlenül a fehér faj gonosz-
 ségaival és civilizátrikus kegyetlenségével van-
 nak felruházva.

A franciák nagy örömet, mely Abd el Krim
 kapitulációjára fogta el őket, éppen a fent-
 vázolt körülmények miatt, keserű örömcseppek
 pontjává el. Arról kapunk híradást, hogy Anglia
 nem hajlandó befejezettek elismerni a marokkói
 kalendot és egy később összehívandó marokkói
 konferencián akarja „tisztázni” a marokkói
 helyzetet. A politika, különösképpen a kül-
 politika virágnyelvén jól tudjuk, hogy ez mit
 jelent. Azt jelenti, hogy Anglia nem bírja el-
 viselni, miszerint csak a franciák és csak a
 spanyolok részesítsék az európai civilizáció
 áldásaiban a szegény rifkabilokat. Anglia a
 legfőbb gyarmati szakértő úgy érzi, hogy nél-
 tle a franciák és spanyolok nem tudnák kellő
 megáncióival és szakértelemmel a rif területek
 kiterjesztését kihasználni, miért is szüksége van rá
 a két kontinentális hatalomnak, hogy tanf-
 csait — akarva, nem akarva — meghallgassa.

A jóakaratra egyetlen szépséghibája az,
 hogy Franciaország és Spanyolország nem kér-
 nek e jótanácsokból, mert hiszen nagyon is
 jól tudják, hogy Anglia érdeklődése mögött
 igen messzefekvő szempontok és célok húzó-
 dnak meg, különösképpen az elsősorban: — a
 Földközi tengeri hegemonia biztosítása, amelyre
 Gibraltar birtokbavevésével szerezte meg haj-
 danán a jogot. De egyébként is: Anglia nem
 szívesen látja két szárazföldi hatalom gyarmati
 erejének erősödését, mert úgy érzi, hogy az
 ég és a saját ereje akaratából a gyarmati ki-
 zsákmányolás elsősorban az ő privilégiuma.
 Nem lehetetlen az sem, sőt valószínű, hogy
 Anglia szívesebben látná Franciaország korlát-
 an marokkói uralma helyett Németországot
 behelyezni régi gyarmati jogába, mert ez-
 lalt Franciaország erejét gyöngítene és Spa-
 nyolország ellenőrzését is keresztülvihetőnek
 látná.

Így nőnek ki a „győzelmekből” az örök
 európai bonyodalmak, melyek lehetetlené
 tesznek, hogy Európa országai egymás között és
 az országok a maguk belső szervezetükben
 konszolidálódhassanak. A Népszövetség hetedik
 évében az európai „béke” ügye még mindig a

hatalmi egyensúly pilléreire nyugszik és mialatt
 Locarnoval, garanciaszerződésekkel igyekeznek
 az államok egymást meggyőzni kétes jóakara-
 ratukról, — a külpolitikában, a gyarmati poli-
 tikában minden álarc és minden fentartás
 nélkül rémitgetik a világot új háboruk, új
 vérfürdők, új elnyomások borzalmaival.

Szomorú béke és szomorú demokrácia az,

Óriási fascistaellenes tüntetés Prágában

(Prága, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A légionáriusok egyesülete, a cseh nemzeti
 szocialisták és a szociáldemokraták nemrég elhatározták, hogy a fascista mozgalom elleni vé-
 dekezésül Prágában nagygyűlést tartanak. A gyűlés tegnap meg is történt. A tömeg a gyűlés
 lezajlása után óriási tüntetést rendezett a prágai Vencel téren a fascisták ellen és hangosan
 tüntetett a fascisták „Narodni Listi” nevű lapja, valamint Kramarz ellen is.

A francia kamara bizik Briand valutamentő intézkedéseiben

Visszavonták a valuta-interpellációkat. A belügyminisztert leszavazták.
 A szocialisták elvben nem hajlandók részt venni a kormányban

(Páris, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) * A francia kamara tegnap összeült. Briand a
 megnyitás után azonnal kérte a valutáris helyzetre vonatkozó interpellációk elhalasztását. Briand
 kéréséhez, amely a bizalmi kérdéssel egybekötve, 320 szavazattal 209 ellenében a kamara hozzájárult.

Durand belügyminiszter benyújtotta a választói reformot és kérte, hogy a kamara keddi
 ülésén vegyék tárgyalás alá. A kamara elvetette a belügyminiszter indítványát, aminek azon-
 ban nem lesz komolyabb következménye, mert nem vetették fel a bizalmi kérdést.

A francia egyesült szocialista párt most tartja
 kongresszusát Clermont Ferrand-ban, ahol a tárgy-
 sorozat legfőbb pontjával az a kérdés szorgol, amely
 elvben meghatározza, hogy részt vehet-e a szocialista
 párt Franciaország jelenlegi kormányzatában. A
 kongresszus Leon Blum indítványára 2248 szava-
 zattal a kommunisták felé hajló baloldali 166 szava-
 zatával ellen a következő javaslatot fogadta el: A
 francia szocialista párt elvben visszautasítja a köz-

társaság jelenlegi kormányzatában való részvételt.
 A szocialisták ezután is csak olyan kormányt haj-
 landók támogatni, amely a reakció ellen határo-
 zottan veszi fel a harcot és Franciaország nehéz
 pénzügyi helyzetén a nagytőke súlyos megadóztatá-
 sával igyekszik segíteni. Ez a határozat, amely lát-
 szolg energikusan a Briand-kormány ellen fordul,
 mégsem zár el minden ajtót az esetleges kormány-
 támogatás előtt.

Lezajlottak az országos szenátorválasztások

Kolozsváron és Nagyváradon rendben folyt le a szavazás. Bukaresiben
 zsidóellenes tüntetések voltak

A kormány rekonstrukciója befejezett tény

(Bucuresti-Bukarest, május 28. Rapid) A kormány újjáalakítása befejezett ténynek
 tekinthető. A kérdés már a tegnapi minisztertanácson is szóba került. Az újjáalakítás feltétlenül
 még a kamarai ülésszak előtt megtörténik.

Negulescu külföldi missziót vállal. Petrovici jelenlegi tárca nélküli miniszter tárcát kap.
 Esetleg a kereskedelmi minisztérium élére kerül, míg Coanda a szenátus elnöke lesz. Rascanu
 tábornok, aki az előző Averescu-kabinetnek a hadügyminisztere volt, belép a kormányba,
 valószínűleg tárca nélküli minőségben.

Rascanu tábornok kijelentette, hogy a parlament megnyitása után belép a kormányba,
 mint Beszarabia kormányzóminisztere.

(Cluj-Kolozsvár, május 28. Az Uj Kelet tu-
 dósítójától.) A gyakori szavazásokban már kissé
 elfáradt választóközönség mérsékelt érdeklődése
 mellett kezdődtek meg pénteken reggel ország-
 szerű a szenátusi választások. Tekintettel arra,
 hogy a szenátusi választók sokkal kevesebben
 vannak, mint a kamarai választók, Kolozsváron
 a képviselőválasztási szekciókat összevonták és
 így négy helyen történt a szavazatszedés. Hozzá-
 vetőleges számítás szerint körülbelül 5000—
 6000 szavazó adja ma le voksát. Aránylag soha-
 nra szavaztak le a Ferenc József-úti szavazó-
 szekciónál, ahol a bizalmi férfiak jelentése szer-
 rint délelőtt fél 11 óráig több mint négy százan
 adták le szavazatukat.

A szavazás ép úgy folyt le, mint a képviselő-
 választásnál. Hatos csoportban engedték be a
 szavazókat a választóhelyiségbe, ahol az elnök
 röviden kioktatta őket a szavazás módjairól
 és átnyújtotta nekik a voks cédulát, amely for-
 mára néve ugyanolyan, mint a képviselővá-
 lasztási szavazójegy. Hat kocka van a szavazó-
 jegy belső jobb oldalára nyomtatva és ebben

foglalnak helyet a jelöltek nevei és a szavazási
 jelek. A hatodik kocka üres. A kommunisták a
 szenátorválasztáson nem állítottak jelölteket.

Nagyváradon is — mint tudósítónk jelenti
 — a szenátorválasztás a legnagyobb rendben
 kezdődött. Az emberek már hét órakor az ur-
 nákhöz mentek. Ők szavazókörtet van és a sza-
 vazás gyorsan folyik. A munkásság itt sem ál-
 litott jelölteket. Este hat óráig 6500 ember
 szavazott le.

A belügyminisztérium a következő hivatalos
 kommunikét adta ki:

„Ma reggel az egész országban megkezdőd-
 tek a szenátorválasztások. Eddig rendezéséről
 nem érkezett jelentés.”

Bukaresiben a Str. Viitorban levő választó-
 teremben szavazólapjának átadása után össze-
 esett egy Stefan Alexandru nevű választó. Meg-
 állapították, hogy szívvelhűdés érte.

A Szentháromság-utcában antiszemita tü-
 ntetések voltak, azonban a katonaság idejében
 közbelépett és így a tüntetés elfajulását meg-
 akadályozták.

Törökország nem engedi át a Dardenallakon az Olaszországból rendelt román tengeralattjárókat

A kétszázmillió kölcsönből csak 120 millió litrát kap kézhez Románia

(Bucuresti-Bukarest, május 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul” az olasz kölcsönről a következő részleteket közli: A kölcsön hibebiztosítási árfolyama 87 lesz, úgy, hogy tényleg csak 174 millió litrát kap az állam 8 százalékos kamattal. Az összegből azonban levonnak kétévi annuitást. A kölcsön felvételével kapcsolatban a kormány az olasz hajógyárakban 175 millió lirára tengeralattjárókat rendelt, amelyeknek árát évi 35 millióval kell törleszteni. Az első évi részletet mindjárt le-

vonják a kölcsönből, úgy, hogy a kormány szabad rendelkezésére csak mintegy 120 millió lira fog maradni. Az „Adeverul” megjegyzi, hogy a tengeralattjárók megrendelésével felvetődik ez a probléma is, hogyan hozzák be ezeket a Fekete Tengerre, mert Törökország nem akarja megengedni a Dardanellakon tengeralattjárók átvonulását. A lap azt hiszi, hogy a kormány barátságos diplomáciai skicciót kezd ebben az irányban és Olaszország támogatására is számít.

Tifokzatos bombarobbanás egy galaci lap szerkesztőségében

(Bucuresti-Bukarest, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Galacból jelentik, hogy ott az éjjel a „Galati Noua” című lap épületében egy bomba felrobbant és hatalmas pusztításokat végzett az épületben. Emberéletben nem esett kár, mert a munkások, akik a robbanáskor az épületben voltak, idejében kimenekültek. Érdekes, hogy az épület előtt rendőr posztol, aki azonban semmilyen felvilágosítást sem tudott adni arról, hogy járt-e valaki az épületben?

A magyar Tábla júniusban dönt Windischgrätz és Nádossy szabadlábrahelyezéséről

A Németországban elítélt Olchváry visszaérkezett Budapestre

(Budapest, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Tábla június végén dönt Windischgrätz és Nádossy szabadlábrahelyezéséről. Szep tember elején a frankhamisítás ügyében meg lesz a táblai főtárgyalás is.

Párisi jelentés szerint Leon Blum szocialista képviselő a kamara megnyitó ülésén azt a véleményét fejezte ki, hogy a kormány hamarosan meg fogja kezdeni a magyar frankhamisításról szóló interpellációját.

Olchváry Ödön a Németországban elítélt frankhamisító hazaérkezett. Elmondotta az „Uj Nemzedék” munkatársának, hogy Hamburgban zárt tárgyalást rendeltek el a frankügyben. A hallgatóság részére fenntartott pódiumon felállottak a francia és román kormányok megbízottjai és kérték a zárt tárgyalás kihirdetését az elnököt, hogy a tárgyaláson jelen lehessenek. Az elnök azonban ezt nem engedélyezte. A tárgyalás mindössze ötven percig tartott. Olchváry mindent beismert. A főügyész 18 hó-

napi börtönbüntetést kért, viszont Olchváry felmentését kérte.

— Ilyen kedélyesen mégsem csinálhatjuk — válaszolta az elnök.

A bíróság négyhónapi börtönrre ítélte. Ugy az ügyész, mint Olchváry, belenyugodtak az ítéletbe. Amikor kiszabadult, a rendőrség figyelmestette, hogy az utcán ne járjon egyedül, mert a franciák elfogják és Franciaországba cipelik, ahol tízenkét évre lecsukják. Magyar országban nincs ellene eljárás.

— Ujabb összetűzés volt a görög-bolgár határon. Bukarestből jelentik: A görög-bolgár határon tegnap újabb összetűzés volt, melynek három görög halott áldozata van.

— Ezután pontosan kapják az állami tisztviselők fizetésüket. Bukarestből jelentik: A kormány elhatározta, hogy július elsejétől kezdődően a tisztviselők fizetését mindig elején fizetik ki.

Akiba

Irtá Giszkalay János

Mindenesetre azonban két súlyos és nemzeti fontosságú problémát egy csapásra megadott Akiba tanítása. A Haláchát eltéphetetlenül szoros kapcsolatba hozta az írott Tannal és ezzel biztosította azt, hogy a praktikus életberendezkedések, — ha csak egy betű, ha csak egy hajszál segítségével is, — de mindig vissza tudjanak találni a zsidó nemzeti energiák örök kútforrásához: a Mózesi törvényekhez, — másodsor: a jogképzés addig kifejtett módszerének (egybevetés, logikai következtetés stb.) a haláchákra való kiterjesztésével biztosította a zsidó nemzeti jog örök fejlődési lehetőségét és az idők változásaihoz való alkalmazkodási képességét. De nem csak ez a két eredménye volt Akiba új törvényfelfogásának, hanem mint minden szintetikus rendszer kiforrásánál, egész csomó „melléktermék” is jelentkezett, olyan „melléktermékek”, amelyek fontosságukban és kiható erejükben szinte a főeredménnyel is vetekedtek.

Említettük már, hogy az iskolai tanítás abban az időben kizárólagosan szóbeli volt. A meglévő tananyagot (ez esetben a haláchákat) az iskolafő állandóan és addig ismételte és ismételtette, amíg az egész komplexum mélyen a hallgatói emlékezetébe vésődött. Innen származott az, hogy a „שנה” (sáná): „ismételni” szó a talmudi héberségben annyit jelent, hogy „tanulni” és a „משנה” (misna): „ismétlés” annyit, hogy „Tan” írott tankönyvek nem voltak, sőt abban az időben az volt az általános felfogás, hogy a Halácha-anyagot nem is szabad írásba foglalni — épen azért, mert ez a „szóbeli” Tan, tehát csak szóbelileg lehet és szabad

szokott méreteket túlhaladó éles memória kellett ahhoz, hogy bárki is tökéletes tudást szerezzon. De a tanulást és tanítást nem csak az nehezítette meg, hogy a haláchák egyre szaporodtak, viszont írásba foglalni tilos volt őket, hanem mindehhez még hozzájárult az is, hogy a tanítás teljesen rendszertelenül történt. A törvények hatalmas komplexuma semmiféle rendszerbe nem volt szedve és az iskolafő öntérszerűen, belső összefüggés nélküli sorrendben tartott előadást a legkülönbözőbb vonatkozású törvényekről. Akiba módszeres gondolkodása súlyosan kifejezte azt az alapvető hiányosságot és ö volt ez, aki a már már szinte áttekinthetetlenül fölhalmozódott tudományos anyagnak pontos rendszerbe szedését feladatul tűzte ki maga elé. Ha elgondoljuk, hogy a modern törvények rendszerbegyűjtésével és magyarázatával hány szaktudós jogász foglalkozik egy időben, — holott a mai viszonylatban, csak a már meglévő jogrendszerekbe való beillesztésről van szó, — akkor némi képet kapunk arról az embererő felülmúló tudományos feladatról, amelyre Akiba vállalkozott. Vállalkozott és véghezvitte pontos rendszerbe foglalta össze a Halácha egész hatalmas törvényanyagát. Mégpedig nem is egy hanem két különböző, egy benső és egy külső rendszerbe. A benső, lényegbeli rendszerben tartalom szerint csoportosította a törvényeket aszerint, amint például házassági, tulajdonjogi, szombatról és ünnepekről szóló stb. stb. törvények voltak és minden ilyen törvényes portból egy kerek egészet alkotott. Az egy szervesen összefüggő törvénycsoportonak „Maszáchet” (Maszáchet, arameusul Maszáchta), vagyis „traktátus”, „textus”, „szakcsoport” a neve.

Rabbi Akiba Misnája.

Többször említettük már, hogy a törvényanyag tanítása és tanulása szóbeli, disputatórikus módon történt. A tananyagot állandó újraismétlése, éjjelt nappalá tevő szorgalom és az

Az olcsó árak a déli és az esti üzleti órákban veszélyes tolongást okoztak. Ennek elkerülése végett délelőtt 8 és 10, valamint délután 3 és 5 óra között 5% árkedvezményt ad Sipos harisnya, keztyű, női fehérnemű és rövidáru üzlete, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 8 sz. Kiváló tisztelettel: Eugen Sipos, Cluj

Párisban megindult a főszezon

(Páris, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A párisi szezon a tetőpontján van most és az idegen invázió fantasztikus, soha nem látott méreteket ölt. Az elmúlt évek turistatömegei eltörpülnek az idejé falanxiái mellett. Párisban már minden szűk: a vasutak, a földalattik nem bírják lebonyolítani a forgalmat, az utcák nem elég szélesek az embertömegeknek; legnagyobb hiány azonban abban van, amely ezen városnak a legfontosabb szüksége: a hotelszobában.

Milliódosok az utcán

Dacára az Etoile negyed új, gigászi arányu amerikai rendszerű szállóinak, mint a *Majestic*, *Celtic* s különösen a híres *California*, a szállodák annyira zsúfoltak, hogy két óriási tengerentúli hajónak az utasai a pünkösdi vasárnapját megelőző éjjel valóságos utcaáradatokkal megelődöztek a hajókon, a *White Star* és a *Red Star* két hatalmas hajóján, amerikai milliódosok utaztak. S még a dollárban is hatalmas booravalók sem segítettek a szerencsétlen „hajléktalanok” sorsán, mert tényleg a szállodáknak még a fürdőszobáiban sem lehet helyet találni. Pünkösdtől kezdve, körülbelül június 20-ig, a *Grand Prix* lefutásának napjait, van az igazi idegen szezon Párisban. A nagy rücsnek megfelelően az árak is alaposan felmentek.

Amerikai méretű szállodák

A nagyobb szállodákban a kétszemélyes fűrdővel ellátott szobák ára 300 franknál kezdődik. Az Etoile környékén azonban, az angol-amerikai szállodákban, a fűrdőszoba nélküli szobákért is elkérnek napi 200—300 frankot. A pompás *Majestic*-ben egy apartament 1000 franknál kezdődik.

Lázasan építik az új szállodákat. A Boulevard Hausmannak azon a részén, melyet még meg sem nyitottak a forgalomnak, s mely csak az őszel fogja

szokott méreteket túlhaladó éles memória kellett ahhoz, hogy bárki is tökéletes tudást szerezzon. De a tanulást és tanítást nem csak az nehezítette meg, hogy a haláchák egyre szaporodtak, viszont írásba foglalni tilos volt őket, hanem mindehhez még hozzájárult az is, hogy a tanítás teljesen rendszertelenül történt. A törvények hatalmas komplexuma semmiféle rendszerbe nem volt szedve és az iskolafő öntérszerűen, belső összefüggés nélküli sorrendben tartott előadást a legkülönbözőbb vonatkozású törvényekről. Akiba módszeres gondolkodása súlyosan kifejezte azt az alapvető hiányosságot és ö volt ez, aki a már már szinte áttekinthetetlenül fölhalmozódott tudományos anyagnak pontos rendszerbe szedését feladatul tűzte ki maga elé. Ha elgondoljuk, hogy a modern törvények rendszerbegyűjtésével és magyarázatával hány szaktudós jogász foglalkozik egy időben, — holott a mai viszonylatban, csak a már meglévő jogrendszerekbe való beillesztésről van szó, — akkor némi képet kapunk arról az embererő felülmúló tudományos feladatról, amelyre Akiba vállalkozott. Vállalkozott és véghezvitte pontos rendszerbe foglalta össze a Halácha egész hatalmas törvényanyagát. Mégpedig nem is egy hanem két különböző, egy benső és egy külső rendszerbe. A benső, lényegbeli rendszerben tartalom szerint csoportosította a törvényeket aszerint, amint például házassági, tulajdonjogi, szombatról és ünnepekről szóló stb. stb. törvények voltak és minden ilyen törvényes portból egy kerek egészet alkotott. Az egy szervesen összefüggő törvénycsoportonak „Maszáchet” (Maszáchet, arameusul Maszáchta), vagyis „traktátus”, „textus”, „szakcsoport” a neve.

(Folytatása következik.)

a Palace de l'Opera már félig készen áll 1000 szobás hotele, a nagy newyorki hotele Hasonló paloták épülnek pontjain. Ezek a száll negyed magját képezik szálloda körül bízvaát köző mindent, amit az vállalkata aranytánya különösen ha az eliam mindig ott van egy h'clock ter-helyiség, eg ségek mindig zsúfolva. Temézetesen min a maga olcsó szállói, galom lebonyolításában nem játszhatnak szere meleg hideg vizet felté

A belváros u'cain, az idegen elem dominá cxford-nadrág, melynek batát szinétől. A férfil bcrdó szinűek. A vörb áterjed, it azonban keresik.

Ez a vörös kalap ruhakombináció — láti az Opera környékén.

A női divat szem kevesebbet nyújt, mint amerikai és az argol formizál. Az igaz szfp amikor ösnyegységát meg elegás utcajátár, mid Voisinjában libben, vag Ermencouville ceadaszép Bologne lombos, század parketen.

Ösnyegsága mostanáb ben van, mert ez a dor lesz rajta, mert a c másik fővonása a tavasz

Az estélyiruhák pa zón két legszenzációsa és Kreiser koncertok Heifetz koncertjén ott hogy nagyobb sikert párisi Operában. A fő benszülött és idegen állott, hol a frakkos, mellet a délafrikai ol liárdos kávétermelő és hol a hölgyek kék és gal egy óriási takarót rázott, tombolt, tapsol

Mindaz megismétlé A tapsvihar, a tombol volt. A műsor már ért, amikor 12 óra ut tek szállingózni az Op 4 ráadást adott, a on hármát ismételt. Ugy becsületeirendet is.

A lükettő párisi sz lelőjse, pünkösdkor 2 Ezer a 2—3 napon m eimegy Deanvillebe, a két napra a legökélete Kaszinó, golf, tenis, napra. Ezt a két nyári pézzel kell megfizetni. Normandy és a Royal Szobák 300-tól felfel. mindenkinek nagy üzet kiscbb falu is megtelik keségok dupla kapacitáss direktvonatok, csupa 1-s minden órában indulnak 2 óra 45 perc alatt fut zeeével indulnak a különv már 400—250 frankos ántezni.

A legnagyobb keres lóglai intézet iránt van

Nem drága

a Palace de l'Opera tulságos forgalmát csökkenteni, már félig kézen áll egy amerikai társaság óriási 1000 szobás hotelja, mely úgy mint a California, a nagy newyorki hotelek mintájára lesz berendezve. Hasonló paloták épülnek a város legkülönbözőbb pontjain. Ezek a szállodák valóságban egy új városnegyed magját képezik, mert egy 800 - 1000 szobás szálloda körül bízást alapíthat egy egyes vállalkozó mindent, amit az amerikaiak kultiválnak: a vállalkozó aranytánya lesz. A nagy hotelek körül, különösen ha az elismert centrumtól távol esnek, mindig ott van egy kedélyes tre room, egy five o'clock tea helyiség, egy american bar. Ezek a helyiségek mindig zsúfolva lesznek.

Természetesen minden negyednek megmaradnak a maga cselő szállói, de ezek az igazi idegenforgalom lebonyolításában, az amerikaiak elhelyezésében rem jatszhatnak szerepet. Az amerikaiak a furdót, meleg hideg vizet feltétlenül megkövetelik.

A férfidivat dominál

A belváros utcáin, tulsás nélkül lehet mondani az idegen elem dominál. A férfiakon a kötelező bő cxford-nadrág, melynek a színe okvetlen elüt a határ színétől. A férfialapok mind bikavádító vörös, bordó színűek. A vörös szín divatja a ruhára is átterjed, itt azonban inkább az orange árnyalatot keresik.

Ez a vörös kalap — kétféle szinből összeállított ruhakombináció — látható minden második emberen az Opera környékén.

A női divat szempontjából Párisban az utca kevesebbet nyújt, mint akár a budapesti utca. Az amerikai és az angol ildés az utcán mindent uniformizál. Az igazi szép ruhákat akkor lehet látni, amikor összegyűjtjük Passy egyik cserdes, elegáns utcájában, minden vörös bőrtűlése, ragyogó Voisinjában libben, vagy fölkerjük egy tancra az Ermenauville cecaduszép ótcaai tancán, a Bois de Bologne lombos, százados fái alá plántált tükörsíma parketen.

Önagysága mostanában majdnem mindig feketében van, mert ez a domináló szín. És sok csipke lesz rajta, mert a csipkeszék alkalmazása a másik fővonása a tavaszi divatnak.

Jascha Heifetz az Operában

Az estélyiruhák parádés bemutatója a szezon két legszenzációsabb koncertjén a Heifetz-és Kreisler koncertokon volt. Aki az Opera Heifetz koncertjén ott volt, az máltán hihette, hogy nagyobb sikert nem lehet már elérni a párisi Operában. A földszint, mely a párisi benszülött és idegen kolónia legelőkelőbbjeiből állott, hol a frakkos, cilinderes, őz angol lord mellett a délafrikai olajoshéptű, de szintéri milliórdos kávétermelő és pénzügyminiszter állt, hol a hölgyek kék és vörös kalappal valóságilag egy óriási takarót képeztek, valósággal újrazott, tombolt, tapsolt.

Mindez megisméltődött a Kreisler koncerten. A tapsvihar, a tombolás azonban még nagyobb volt. A műsor már háromnegyed órája véget ért, amikor 12 óra után az első távozók kezdtek szállingózni az Opera árkádjai alól. Kreisler 4 ráadást adott, azonkívül a műsor számaiból hármat ismételt. Ugyanaznap kapt meg a becsületrendet is.

Menekülés a robotból

A lüktető párisi szezon azonban éppen delőlőjn, pünkösdkor 2-3 napra félbeszakadt. Ezer a 2-3 napon mindenki felkerekedik és elmegy Deauvillebe, ahol mintegy varázsütésre, két napra a legkövetesebb furdőszezon folyik.

Kaszinó, golf, tenisz, yachting, tánc mindez két napra. Ezt a két nyári napot természetesen drága pénzzel kell megfizetni. A két legnagyobb hotel, a Normandy és a Royal azonban zsúfolva vannak. Szobák 300-tól felfelé. Ez a két pünkösdi nap mindenkinek nagy üzlet Franciaországban; a legkisebb falu is megtelik kirándulókkal. A vasúttársaságok dupla kapacitással dolgoznak. Deauvillebe direktvonatok, csnpa 1-s3 osztályból összeállítva, minden órában indulnak; a 300 kilométeres utat 2 óra 45 perc alatt futják be. London felé is tíz órával indulnak a különvonatok: az Epsomi derbyre már 400-250 frankos menetérti jeggyel lehet utazni.

A legnagyobb kereslet azonban a meteorológiai intézet iránt van. Ezt itt nemcsak a la-

pok interjúvolják meg sz ünnepek előtt, hanem a magánosok is. Az intézet telefonvonalain (32 von) körülbelül olyan forgalom van, mint nálunk a Nagyjégen, az első hideg napon. Ki a La Manche csatorna időjárása iránt érdeklődik, ki Biarritzé iránt, ki meg a Deauville-Havryi vidék időjárása iránt érdeklődik...

Es ha csunya, szürke felhők nem rontják el

Újabb tisztviselősztrájk készül Ausztriában

A postások, nyomdászok és technikai munkások csatlakozásukat jelentették be a fizetésjavítási akcióhoz

(Bécs, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák állami tisztviselők döntő harca készülnek lehetetlen gazdasági helyzetük megjavítására. Az őszi sztrájk utáni kormányintézkedések ugyanis csak pillanatnyilag segítettek a rosszultfizetett közhivatalnokokon, akik most azt követelik, hogy a drágasági segélyt emeljék fel fizetésük 50 százalékaúra és azt havi négy részletben kapják meg. Ramek kancellár ezt a követelést visszautasította, habár, az államnak májusban megfelelő bevételei voltak, amelyek nemcsak a tisztviselőfizetések rendezését, hanem más kérdések megoldását is lehetővé teszik.

a 2-3 millió kiránduló párisi kedvét szombat estétől vasárnap délig s pünkösdk hétfőtől kezd hajnalig páristól háromszáz kilométerre a szőlőzsa minden irányába elágazó országutakon hatalmas forgalom keletkezik.

Keddre mindenki otthon van, viseli tovább a párisi szezon ragyogó, fényes és kicsit farsztó robotját.

A harc nem szorítkozik a szorosan vett állami tisztviselőkre, mert részt fognak venni benne a posta, távirda és telefonalkalmazottak, sőt a nyomdászok is. De számítani kell az erdészek és vasutasok csatlakozására is, akiknek jórészt az állam el akarja most bocsátani, ha ugyan a simmeringi katasztrófa tanulságai nem bírják más belátásra a vasutakat. A helyzet ma még azonban nagyon kritikus és ha utolsó pillanatban nem sikerül kielégítő megoldásra jutni, Ausztria újabb nagy megrázkódtatások előtt áll.

Milyen magatartást követett a Zsidó Választási Blokk a választásokon

Dr. Fischer József, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökének nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség választási magatartásával kapcsolatban a Keleti Ujság mai és korábbi számaiban több félreismertethetetlen tendenciájú támadó cikket közölt, amelyek egyenesen a nagy közönség megtevesztésére voltak szánva. Szükségesnek tartottuk ebben az ügyben felkeresni dr. Fischer Józsefet, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnökét, akit felkértünk, ismertesse a Zsidó Választási Blokk politikai állásfoglalását a legutóbbi választásokon. Dr. Fischer József kérdésünkre a következőket felelte:

— A „Keleti Ujság“ tegnapi számának vezető cikkében abban a megtiszteltetésben részesíti a Zsidó Nemzeti Szövetséget, hogy foglalkozva a Szövetség választási magatartásával, leújtó kritikájának eredményeképp egyúttal irányt is ad a Zsidó Nemzeti Szövetség jövőbeli működésének. A „Keleti Ujság“ megnyilatkozása velünk szemben ezúttal kivételesen őszintének látszik. Eddig, ha egyáltalán szóba kerültünk a „Keleti Ujság“ hasábjain, több-kevesebb vállveregető jóindulat rezgett ki a sorokból, amit nem a magunk érdemének, hanem annak a körülménynek tudunk be, hogy célszerűnek mutatkozott a Zsidó Nemzeti Szövetséghez tartozó zsidó tömsgek megnyerése végett a megértő fegyvertárs arculatát mutatni az előfizető közönség előtt. Most végre nem tart szükségnek a „Keleti Ujság“ ilyen oppurtunitási szempontokat és azzal a tájékozatlansággal, amelyet e lap zsidó kérdésekben legtöbbször tanusít, egyszerűen kimondja a Szövetség politikai működésére a halálos ítéletet. Azt hiszem, nem tévedek, hogy ez a megállapítás sokkal inkább tekinthető a „Keleti Ujság“ ot irányító körök „pium desiderium“-ának, mint a tényekből vont objektív következtetésnek.

— A „Keleti Ujság“ még mindig nem jutott annak a tudatára, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség és a zsidó választási blokk nem egy és ugyanaz. A zsidó választási blokk magában foglalja a nemzeti alapon álló zsidókat, de emellett összefoglalja az ez országgrészben élő azokat a zsidókat is, akik magukat a Szövetséghez tartozóknak nem vallják. A községi választások eredménye, amikor a zsidó választási blokk teljes aktivitással résztvett a választási Füzdelemben, fényesen igazolta, hogy nem jelentős azoknak a zsidóknak a száma, akik akár a Magyar Párthoz való tartozandóságuknál, akár a Román Zsidók Egyesületébe történt belépésüknel fogva a választási blokkhoz nem csatlakoztak.

— Kétségkívül joggal vethető fel a kérdés, hogy a zsidó választási blokk, amely a községi

választások alkalmával életrevalóságának, politikai erejének és testrekezségének oly kézzelfogható és ellenfeleink által is elismert bizonyítékát szolgáltatva, az általános választások alkalmával mi okból nem avatkozott bele teljes erejével a választási harcba? Nem áll az, hogy a választási blokk az utolsó pillanatig se tudta elhatározni magát a pártok közötti választásra. A zsidó választási blokk állást foglalt az egyesült ellenzék mellett, ezt a határozatát a nyilvánossággal közölte is. Tény azonban, hogy a zsidó választási blokk a most lezajlott politikai tusában nem vett részt az erejéhez mért aktivitással és ennél fogva nem is érvényesülhetett politikai ereje a maga teljes egészében. Ez nem volt véletlen, hanem a zsidó választási blokk céltudatos politikai magatartásának volt a következménye. A zsidó választási blokk vezetőségének nagy önmegtartóztatásába került ez a magatartás, azonban ezt parancsolta a mandátum-vadászaton tulmenő és kizárólag az ősz-zsidóság érdekeit szemelőtt tartó politikai megfontoltság. A zsidóság politikai magatartásának elbírálásánál egyáltalán nem lehet mérvadó néhány, többé-kevésbé jöhizemű, hangos egységbontó ágálása. Az ezen országgrészben élő zsidóság politikai képviseletére a zsidó néptől nyert mandátum alapján egyedül a zsidó választási blokk volt jogosított. Es felelősségem tudatában állítom, hogy a zsidó választási blokk vezetősége alapos megfontolás után úgy járt el, amint azt a zsidóságnak általános nagy érdekei megkövetelik.

— Nem fogom elmulasztani, hogy e lap hasábjain objektív hűséggel megiamertessem a zsidó közvéleménnyel azokat az eseményeket, amelyek a zsidó választási blokkot magatartásában és elhatározásában döntőleg befolyásolták. És nem kételkedem, hogy a zsidó közvélemény az események ismerete mellett mosolyogva fog napirendre térni a Keleti Ujság rosszszemű megállapításain és továbbra is teljes bizalommal bizza politikai sorát a vezetőség intézésére.

Mindenesetre hálával tartozom a „Keleti Ujság“-nak, hogy a cionista munka végzését továbbra is a mi kezünkben óhajtja hagyni és nem vindikálja ezt a munkakört is a Magyar Párt zsidó szekciója részére, amelyet, ugylátszik, a zsidóság egyedül hivatott politikai képviseletének kíván tekinteni.

— A lengyel nacionalisták ellenjelöltet állítanak Pilsudszkynak. Varsóból jelentik: A nemzeti demokratapárt, amelynek száz mandátuma van a nemzetgyűlésben, elhatározta, hogy külön ellenjelöltet állít. A jelölt személyében csak holnap fognak megállapodni.

Nem drága, mert jó a Höfer-féle gyermekhintőpor

Budapestre utazókl 60 lejes magyar vizumot

és féláru vasúti jegyet (oda vissza)
Kolozsváron kizárólag a Főtér 1 szám
alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

A nagyrabecsült hőgyógyászat szíves
figyelmébe ajánljuk a most újonnan
megnyitott

'APHRODITE'

kézimunka és fehérműsalont
Str. Universitatii (Egyetem-
u.) 3. Kérjük, hogy azt felkeresni szí-
veskedjék, ahol a leggyönyörűbb kézi-
munkák készítését vállaljuk.

**Női, férfi fehérmű-
műek mérték után!**

Megnyitla a Félixfürdő tőszomszédságában
teljesen újonnan átalakítva, a

Bihar szálloda és étterem

Elsőrangú kiszolgálás. — כשר, ארטר, חיתוני
borok Elsőrangú cigányzeneke.

Férfi-szalmakalap tisztítás

juányosan, izlésesen
Strada Memorandului
(v. Unio-utca) No 21

Ne vegyen mindennap lábvi-
egyszer, de utána kenje be lábát

PODOL-lal

s azonnal megszabadul lábizadásától,
hipálott lába meggyógyul, tyukszeme,
börkeményedése nem lesz többé. Hatása
bámulatos, használatja egyszerű. Ára 35 L.
Kapható gyógyszertárakban és droge-
riákban.

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Ge-
nossenschaft, Lauerberger
& Gloss, Partardt Luner

zongoragyárak képviselője

Gyári árák. Telefon 4-94

Sternberg J., - Oradea.

RHEUMA
KÖSZÜÉNY
GYÓGYHELYE

PÖSTYÉN

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió
napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosítá-
sai szolgál Mg. Ph. El. Singer, Timl-
soara, II. Str. P. Teglé Nr. 2.
Aki nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qua. iszaprocéka, kész gamma kompressz
minden gyógyszertárban, drogeriában kapható

Nyilvánosságra került a zsidó-lengyel szerződés hiteles szövege

Egy történelmi jelentőségű dokumentum

(Bécs, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Módunkban van alább egy dokumentumot kö-
zölni, amely bár elveszítette aktualitását, mégis
ránk zsidókra nézve történelmi jelentőséggel
bir. Az elmúlt években számtalanszor foglal-
kozott a világsajtó a szerződéssel, amelyet
a lengyelországi zsidó parlamenti képviselők
klubja kötött a Vitos-Grabzski kormányval.
A szerződés, amely arra volt szánva, hogy való-
ságos Magna chartáját képezze a hárommilliót
számláló lengyelországi zsidó kisebbségnek,
sohasem lépett teljes egészében érvénybe, mert
a lengyel kormányok igyekeztek azt lehetőleg
kijátszani. Most pedig, hogy egészen új rezsim
vette át az uralmat, a szerződés érvényessége
automatikusan megszünt és igen valószínű,
Pilsudszky egészen más és nyilván demokra-
tikusabb alapon fog igyekezni megállapodni
a zsidósággal.

A lengyel-zsidó szerződést a kormánnyal
kötött megállapodás értelmében mindaddig
titokban tartották. Csak most, a rendszerválto-
zás bekövetkezése után került ez a nagyjelen-
tőségű dokumentum nyilvánosságra. A szerző-
dés szövege a következő:

I. Közgazdasági téren

1. a vasárnapi munkaszünet ügyében
a) a következő rendeleteket kiadni:
a) azoknak a zsidóknak, akik a szombatot
ünneplik, törvényes lehetőség adatik, hogy üz-
leteiket a rendes zárórán túl három órával to-
vább nyitva tarthassák,
b) zsidó iparosok, akik segédek nélkül dol-
goznak, zárt ajtóik mögött vasárnap is tovább
folgtathatják munkájukat,
B) törvénytervezet készítendő, amely a
vasárnapi munkaszünetet lényegesen leenyhíti.

2. A monopol-koncessziók ügyében
a kormány végrehajtási utasítást ad ki, amely
figyelembe veszi a zsidó parlamenti klub által
korábban előterjesztett követeléseket.

3. Kereskedelmi és ipari ügyekben
a) az országos és határvárosok határidejét
nem tűzik ki szombatra;
b) a kormány meg fogja akadályozni olyan
csehek alakulását, amelyeknek célja kifejezetten
a zsidók ellen irányul és az előkészületben lévő
ipartörvényben gondoskodni fog róla, hogy
minden szakmai szindikátus felruháztsák a
megfelelő törvényes jogokkal.
c) a kormány fel fogja hívni az alárendelt
hatóságok figyelmét, hogy nyilvános árlejtések-
nél, állami közmuakánál és monopol-koncessz-
zióknál csupán tárgyi szempontokat vehetnek
figyelembe és semmiesetre sem lehet elutasító
ok a pályázónak zsidó mivolta,
d) a kormány teljes erejével fog fellépni a
„Rozvoj“ és a „Hazaifias Liga“ zsidóellenes
bojkottmozgama ellen,
e) Az iparkamarák és szakmai szindikátusok
összeállításánál a kormány nem fog vallási és
nemzetiségi megkülönböztetéseket tenni.

4. Az adó és hitel-ügy terén
a) a kormány utasítani fogja az adóhivata-
lokat, hogy nemzetiségi és vallási szempontot
kat nem szabad figyelembe venniük,
b) hogy a zsidóság az összes adóhivető
bizottságokban arányszámának megfelelően kép-
viselve legyen,
c) a kormány utasítani fogja az állami hitel-
intézetek igazgatóit, hogy a hitel-megszava-
zásoknál csakis tárgyi és nem vallási, vagy
nemzeti szempontok vehetők figyelembe,
d) a kormány gondoskodni fog róla, hogy
a zsidó kisiparosok is igénybe vehessék az áll-
lam által megszavazott hiteleket,
e) a zsidó szakszervezeteket teljes mérték-
ben támogatni fogja és lehetővé fogja tenni
nekik, hogy az állami hitelintézeteknél hitele-
ket élvezhessenek,
f) a kormány az állami hitelintézetek ve-
zetőségébe megfelelő számú zsidót fog delegálni.

5. A földreform terén
a kormány gondoskodni fog, hogy az erre vo-
natkozó törvényjavaslat tárgyalásánál figyelmen-
kívül hagyassanak a vallási, vagy nemzeti anti-
szemitizmus momentumai, főleg pedig a zsidó
földbirtokosok szövetségét fel fogja ruházni
azzal a hatalommal, hogy földbirtokait sza-
badon felparcellázhassák, amely alkalommal a
zsidó parasztok, mint vevők, elsősorban vesn-
dők figyelembe.

II. Politikai téren

1. a kormány az állampolgárság kérdését még
a nyár folyamán rendezni fogja,
2. a kormány felfüggeszti mindazon korlátozá-
sokat, amelyek még az orosz rezsim idejéből a zsi-
dókra nézve fenállanak,
3. a kormány közzéadja a kibocsátani,
hogy közügyek intézésében és a hatóságoknak a
polgárokkal való érintkezésében minden vallási és
nemzetiségi szempont kiiktatásáról,
4. a kormány az összes állami hivatalokba és
bíróóságokba megfelelő számú zsidó tisztviselőt fog
kinevezni oly mértékben, hogy számuk fokozatosan
megközelítse a zsidó lakosság arányszámát.
5. A kormány a zsidók Palesztinába történő
emigrálásának megkönnyítése céljából legalizálni
fogja az összes cionista szervezeteket és koncessz-
ziót ad egy zsidó kivándorlási bank létesítésére.
6. A kormány a megfelelő képesítésű zsidó
regutákat el iszti iskolába utalja, amelynek elve-
zése után altszektéké lépnek elő. A tisztviselők
képzése ugyanakkor nemzetiségre való tekintet nélkül
fognak történni.
7. A kormány az összes titkos rendeleteket,
amelyek a zsidóság ellen irányulnak, különösen ka-
tonai téren, érvényteleneknek nyilvánítja.

III. Kulturális téren

1. A zsidó hitközségek ügyében
a) a kormány egy új hitközségi törvényt fog
készíteni a zsidó parlamenti klub közreműködésé-
vel, amely bevezeti az általános titkos választások
elvét a hitközségekbe, továbbá hitelesíti a hit-
községek hatáskörét és megveti az alapját a hit-
községek szövetségének egy vallási tanács for-
májában.
2. Az iskola-ügy terén
a) a kormány elrendeli, hogy a lengyel tan-
nyelvű állami iskolákban nagyobb számú zsidótárgya
tanóra vezetessék be,
b) az összes héber és jiddis tannyelvű közép-
iskolák és szemináriumok nyilvánossági joggal ru-
háztatnak fel,
c) a chéderek látogatása egyenlő értékű a nép-
iskolával és a cheder tanuló felmentenek a to-
vábbi tankötelezettségtől,
d) a zsidó szakiskolák megfelelő állami szub-
vencióban részesülnek,
e) a kormány rendeletet bocsát ki, amelyben
megszünt minden olyan korlátozást, amely a zsidó
diákok főiskolai tanulmányai elé ezidőszertig ter-
nyesulnak.

IV. Vallási téren

a) A kormány rendeletet fog kiadni, amely a
zsidó tanulókat felmenti a szombati és ünneppapi
írás kötelezettsége alól.
b) A zsidó diákoknak és katonáknak lehetővé
tétetik az istentiszteletek látogatása.
c) Az összes hadügyi formációk utasítandók,
hogy a zsidó katonákat az összes nagy zsidó ünne-
peken szabadságolják.
d) A kormány lehetővé fogja tenni, hogy a zsi-
dó katonák rituális ellátásban részesüljenek, esetleg
olyan módon, hogy megfelelő nagyságu menázei-
pézt utal ki számukra és végül,
e) a kormány a zsidó rabbi jelöltak részére
ugyanazokat a kedvezményeket biztosítja, mint ami-
nőket a többi felekezetek papjelöltjei élveznek.
A szerződést a zsidóság részéről dr. Leon Reich,
a zsidó parlamenti klub elnöke írta alá.

* A takarékos áramfogyasztású izzólámpa
csökkenti a világítási költségeket. Vásároljon
„Tungsram“ félwattos izzólámpát.

Hogyan lőtte

Az ukrán pogro

(Páris, május
től.) Röviden már
Párisban egy zsidó
előtte Szemen P
közválasztás egyko
rénylet részleteiről
zölhetjük:

Petljura a Qu
Sant Michelén. A
órákor éppen eltér
egyik oldaláról a
kor az uttest köz
elje és rákiáltott
— Hitvány g
A következő
rára tüzelt. A go
földön. Azonban
a fiatalember gy
lővést adott reá.

A fegyvertűz
akik előbb meg
aki azonban meg
nak ezeket mond

— Csinalhatt
tudjátok meg, ha
azzal, hogy lelőt
Közből réhá
akik letartóztatá
a legközelebbi ö
felemelték és a
ahol azonban rö
eszméletét vissza

Az elfogott
mondotta, hogy
ják, Smolenskből
Foglalkozására
ideje lakik Páris
tettét, — mondd
gyi koltatta le
pogromokat rend
nem volt pálda
A rendőrség
hogy Petljura u
politikai pártnak

Petljura poli
fejzése idejében
Hruszefszki prof
1918 májusában
támogatással a
nemzeti kormány
direktórium áll
Szemen Petljura
tenítő. A hábo
mekből csoporto
ségével 1918. b
november köze
fegyveres band
a hazafiság jel
tórium elnöke,
ki azzal a célla
ukrajnai köztárs
képviselő, Petr
megyerje a me
sítsa a béketárg
rokonszenvét a
Közből azonban
nyomultak Uk
1919 februárjál
kormányzóság
direktórium me
nizlauba von
fővárosába.

Ebben a v
gresszus gyűlt ö
Nyugatukrajna
háboru azonban
mindinkább k
után kormány
állandóan szor
től júliusig
Közből sikerű
összehoznia. E

Urid

Hogyan lótték agyon Petljurét?

Az ukrán pogrom-hetman politikai karrierje és vége

(Páris, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden már közölte az Uj Kelet, hogy Párisban egy zsidó fiatalember nyílt utcán lelőtte Szemen Petljurát, az ukrán nemzeti köztársaság egykori direktóriumi tagját. A merénylet részleteiről most a következőket közölhetjük:

Petljura a Quartier Latinban lakott, a Rue Sant Michelén. A végzetes napon délután öt órakor éppen eltávozott hazulról és a járda egyik oldaláról a másikra akart átmenni, amikor az utast közepén egy fiatalember lépett eléje és rákiáltott:

— Hitvány gyilkos!

A következő pillanstanban revolverrel Petljurára tüzelt. A golyó talált és Petljura elterült a földön. Azonban nyomban fel akart kelni, de a fiatalember gyors egymásutánban több újabb lövést adott reá.

A merénylet

A fegyvertűz odacsődítette a járókelőket, akik előbb meg akarták lincselni a merénylet, aki azonban megparancsolta nyugodtságot, támadóinak ezeket mondotta:

— Csínálhattok velem, amit akartok, de tudjátok meg, hogy egy gyilkost toroltam meg azzal, hogy lelőttem ezt az embert.

Közben néhány rendőr sietett a színhelyre, akik letartóztatták a fiatalembert és bekicserélték a legközelebbi őrszobára. Közben Petljurát is felemelték és a legközelebbi kórházba vitték, ahol azonban röviddel ezután, anélkül hogy eszméletét visszanyerte volna, meghalt.

Az elfogott fiatalember kihallgatásakor elmondta, hogy Samuel Schaertzbart-nak hívják, Smolenskből származik, Petljura hazájából. Foglalkozására nézve órák és már huzamosabb ideje lakik Párisban. El kellett követnie a tettét, — mondotta — mert nemcsak rokonait gyilkoltatta le ez az ember, hanem olyan pogromokat rendeztetett a zsidók ellen, amilyenre nem volt példa a zsidóüldözés történetében.

A rendőrség még nem tudta megállapítani, hogy Petljura merényletje tagja-e valamilyen politikai pártnak?

Falusi tanítóból diktátor

Petljura politikai pályafutása a háború befejezése idejében kezdődött. Miután Ukrajnában Hruszefszki professzor demokratikus kormányát 1918 májusában Skoropovszki hetman német támogatással megdöntötte, Kievvben ukrán nemzeti kormány alakult, amelynek élén öttagú direktorium állott. A direktorium vezetője Szemen Petljura volt, egy egyszerű falusi tanító. A háborúból visszatért állástalan elemekből csapatokat szervezett, amelyeknek segítségével 1918-ban megtámadta Kievet és innen november közepéig egész Ukrajnát elárassította fegyveres bandáival. Mindentűz az erőszak és a hazafiság jelszavával indult és mint a direktorium elnöke, nagy külföldi propagandát fejtett ki azzal a céllal, hogy az akkor alakult nyugat-ukrajnai köztársaságot, amelyet az egykori osztrák képviselő, Petrusievits alakított, október 31-én megayerje a maga számára és egyúttal biztosítsa a békétárgyalásokon a győző hatalmak rokonszenvét az önálló ukrán állam számára. Közben azonban észak felől a bolsevikiek előrenyomultak Ukrajnában és sikerült is nekik 1919 februárjáig egész Ukrajnát, a pódoliai kormányzáság kivételével, megszállni. A direktorium menekülői voltak képtelen és Sztaniszlauba vonult vissza, Keletukrajna akkori fővárosába.

A győzelmes tábornok

Ebben a városban 1919-ben egy ukrán kongresszus gyűlt össze, amely proklamálta Kelet- és Nyugatukrajna egyesülését. A bolsevikiekkel való háború azonban tovább folyt és Nyugatukrajna mindinkább katonai akciót színterévé lett. Az ukrán kormány, amelyet a lengyel katonaság is állandóan szorongatott helyzeibe hozott, május től júliusig állandóan visszavonulóban volt. Közben sikerült egy százezer főnyi sereget összehoznia. Ezt a hadsereget Petljura felszám-

lotta a lengyeleknek, viszont a Petriciewitz vezérlete alatt álló másik ukrán hadsereg az oroszok barátságát kereste. Petriciewitz seregei azonban gyorsan felőrölték és Petljura, mint az ellenforradalom győztese, most már a bolsevikiek ellen vette fel a küzdelmet és pedig lengyel segítséggel. Pilsudszki marsall akkori államelnök támogatta őket és Petljura már Kiewig nyomult előre. A bolsevikiek azonban erősítést kaptak és mint emlékeztetes, Budzienni vezetésével Varsóig nyomultak előre. A lengyel és bolsevik hadsereg között pedig Petljura feloszlott hadserege portyázott.

A pogromok

Ezekben az időkben játszódtak le az ukrán zsidómészárlások. Egész kerületek zsidóságát mészárolták le Petljura bandái. Legborzalma-

sabb volt az embermészárlás Proszkurovban. Odessza környékén és Szerinka városában a zsidó lakosságot valóságos kiirtották. 200 000 védtelen zsidó élete száradt Petljura lelkén. Négy százezer árva maradt a meggyilkoltak után, akiknek érdekében a Joint nagyarányu amerikai akciót indított. E pogromárvák egy részét Palesztinába vitték.

Petljura, aki gyilkosságára uszította katonáit, később, amikor menekülnie kellett és számadást kellett tennie európai fórumok előtt, azzal védekezett, hogy katonáinak nem tudott parancsolni és képtelen volt őket a pogromok miatt felelősségre vonni. Miután a bolsevikieket a franciák segítségével a lengyelek visszaszorították, Petljura is Varsóba utazott, ahol a lengyel politikusok támogatták. Később Párisba vonult vissza, ahol elérte végzete.

A minisztertanács végleg leszállította a marha, a sertés és a hus kivitelét illetékét

(Bucuresti-Bukarest, május 29. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi esti minisztertanácson Garoflid földmívelésügyi-miniszter ismertette a legfőbb gazdasági tanács által előterjesztett javaslatot az élőállatok és a hus kiviteli illetékének leszállítása tekintetében. A minisztertanács egyhangulag magáévá tette a Garoflid miniszter által is támogatott javaslatot és végleg kimondta, hogy a szarvasmarha exportdíját darabonként 4000 lejben, a sertéskiviteli díjat pedig ugyancsak darabonként 600 lejben állapítja meg. A hus kiviteli illetéket kilogrammonként egy lejjel leszállították. Az új vámok életbeléptetését egyik legközelebb megjelenő „Monitorul Oficial” fogja közölni.

Morgenthau nemzetközi kölcsönt tervez a palesztinai ujjáépítés számára

Ötvenmillió-dolláros kölcsönt vesznek fel iparosítási célokra

Newyork, május 28. Közölték, hogy Henry Morgenthau, az Egyesült Államok egykori amerikai követe a napokban ünnepelte születésének hetvenedik évfordulóját. Ezt az alkalmat a nagy emberbarát arra használja ki, hogy a palesztinai ujjáépítő munkát elősegítse. Nemzetközi kölcsönt akar felvenni és a tervéről már nyilatkozott is a newyorki zsidó távirati ügynökség képviselője előtt. Kijelentette, hogy együtt Felix M. Warburggal, Julius Rosenwaldal, Herbert H. Lehmannal, Jerome J. Hanauerrel, Frederic Brownal, Benjamin Winterrel, Samuel C. Lamporttal, Jakob Sperberrel és dr. Josef Rosennel előkészítik a Palesztinai-kölcsönt. Őket tartja alkalmasnak arra is, hogy Palesztinában tanulmányozzák a helyzetet. Az országot csupán jótékony ajándékokkal nem lehet felépíteni. Ö százezer zsidó és még többet kell Palesztinában elhelyezni egy nagy nemzetközi kölcsön segítségével. Az említett férfiak képviselik a bankszakmát, a mezőgaz-

daságot, a nagyipart, a közlekedést és kereskedelmet. Ezen a téren ezek az urak előkelő szakemberek. Ha a helyszínen való tanulmányozás után ki fogják jelenteni, hogy Palesztina fejlődésre képes, akkor ez a bizalom alapját fogja képezni a palesztinai kölcsön számára.

Saját szememmel láttam — mondotta Morgenthau — hogy az ujjáépítés műve nagyon előrehalad. Amikor végigmentem Tel-Avivban a Rothschild Boulevardon és a Herzl után elnevezett uton, megcsodáltam a héber város gyors fejlődését. Ha az általam megnevezett bizottság úgy fogja találni, hogy Palesztinába új iparok bevezetése jövedelmezővé válhatik, akkor könnyen össze lehet hozni egy ötven millió dolláros kölcsönt, amivel számos új bevándorló számára aduak jó munkalehetőséget.

Morgenthau elmondta még, hogy beszélt dr. Ruppinnal, aki szintén azon a véleményen van, hogy egy nagy nemzetközi kölcsön a palesztinai ujjáépítést mindezeképpen elősegíthetné.

Az angol kormányt pénzügyi dilemma elé állítja a végnélküli bányászsztrájk

Csak a szubvenció oldhatja meg a bányáiparválságot. A sztrájk még hetekig eltarthat

(London, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bányászok bérkonfliktusa még mindig holtponton van. A munkások sem abba nem akarnak blemenni, hogy a bányatulajdonosok csak két év múlva vigyék keresztül a bányák teljes reorganizációját, sem a munkaidő meghosszabbításáról és a bérredukcióról hallani nem akarnak. A bányatulajdonosok ezzel szemben követelik a nyolcórás munkaidő bevezetését a bányáiparban és a munkabérnek tizszázalékos redukciónak azoknál a jobban fizetett munkásoknál, akik most 12—16 sillinget keresnek naponta.

A bányászok és a bányatulajdonosok egyértelműleg kijelentették, hogy amennyiben a kormány kitart ama álláspontja mellett, hogy az egyszerűsítendőkre beígért 3 milliányi font segéllyel magasabb szubvenciót nem ad a bányáknak, — a sztrájk még hetekig el fog tartani. Ez a hárommilliónyi font csak arra volna elég, hogy a mostani hétértás munkaidő fentartása mellett a bányatulajdonosok által felajánlott bérek hat hétre kifizetessenek.

Egy előkelő delwalesi bányászakéti, aki a kormány megbízásából a bányászok és a bányatulajdonosok között a tárgyalásokat vezette, a sztrájk

mai állásáról s a szénválság jelenlegi helyzetéről a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A bányamunkások sztrájkja az összes eddigiek között a legkevésbé vezedélmés, mert a résztvevők mindegyike nagyon jól tudja, hogy sok eredményt nem várhat tőle. A bányamunkások szívesen végzik el a bányákban a biztosító munkálatakat, mert nagyon jól tudják, hogy a bányatulajdonosoknak nincs pénzük a sztrájktilók munkába állítására. Ha a kormány a külföldi szénzállítást megszarvezi, ezzel a költséges eljárással csak a közlekedési művek, a hajózás szükségleteit tudja fedezni, de az ércipart, a kémiai ipart, a folyton dolgozó iparokat teljes ellanyhulásra kényszeríti.

— Minden újabb millió munkanélküli a kormánynak heti másfél millió fontjába kerül. A szénválság miatt elbocsájtott kétmillió munkanélküli hárommillió fontjába kerül a kormánynak. A kormánynak tehát választania kell ama két pénzügyi alternatíva között, hogy vagy a bányákat helyezi tizembe szubvenciója által, vagy pedig pénzét a munkanélküliek segélyezésére adja ki. Ha a kormány hajlandó a bányászok és bányatulajdonosok közötti megegyezés árát viselni, úgy huszonnégy óra alatt békét teremthet a sztrájkolók és a bányatulajdonosok között.

különlegességek! Férfi fehérmű mérték után! Uridivat Férfi- és női bőrkezyük nagy választékban! Breuer, Piata Unirei 8.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemmel együtt és a zsidó zsidó szociális

Szerkesztők: Gáspár János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elkövetkező számaiban: a zsidó szociális

Az Uj Kelet főkkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond,
Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2.
(Ernyőztet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda
Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiel-Máramaroszigeten: Fried
Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó
Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai naptár

Szombat

5886. Szivan 16.

Szidra:

Béhalotchnu

1926. május 29

— Sándor jügoszláv király Londonba utazik. Londonból jelentik: Sándor szerb király látogatását júniusra várják. A királylátogatással összekötik a kereskedelmi szerződés tárgyalása is.

— Asquith lemondott az angol liberális párt elnökségéről. Megírta az Uj Kelet, hogy Lloyd Georget a liberális pártban belül súlyos támadások érték amiatt, mert az általános sztrájkban a kormány álláspontját védelmezte. Különösen Asquith az mondta ezért élesen Lloyd Georget. Ugy látszik azonban, hogy a pártban mégis Lloyd Georget pozíciója erősebb, mert mint Londonból jelentik, Asquith lemondott a párt elnökségéről.

— A bíróság 25 százalékos részesedést ítél meg Ady műveinek jövedelméből a költő szüleinek. Budapestről jelentik: Tegnap számunkban megírtuk, hogy Ady Endre szülei pert indítottak Ady volt felesége ellen a költő hagyatékának kizárásáért. A törvényszék a pörben tegnap meghozta ítéletét, mely szerint az Ady kötetek jövedelméből 25 százalék illeti meg a költő szüleit. Az ítélet indokolása kifejti, hogy minden etikai szemponttól eltekintve, már csak azért is megilleti a jövedelem bizonyos része Ady szüleit, mert hiszen ez határozott föltétele volt Hatvány Lajos bárónak, aki az ajándékozó okirat szövegén kívül szóban és írásban is többször nyilvánította ilyen kívánságát.

— Roata mérnök, a kolozsvári villamosművek igazgatója ideiglenes szabadságra ment. Tegnap számunkban írtunk arról, hogy Roata, a városi villamosüzemnek igazgatója ellen vizsgálat indult meg. A vizsgálatot a városi tanács négy tagja vezeti. A tegnapi nap folyamán Utalea volt polgármestert hallgatták ki, most folynak a villamosüzem hivatalnokai és más városi hivatalnokok kihallgatásai. Ismeretes, hogy a vádakat Metes mérnök emelte, részben az ügyesség, részben a városi tanács előtt. Hogy a vizsgálat alatt Roata igazgató ne befolyásolhassa a hivatalnokait, a városi tanács vezetősége már napokkal előbb felszólította Roata igazgatót, hogy nyújtsa be egy huzamosabb időre terjedő szabadság iránti kérését. Roata igazgató nem sajnálta, de mégis benyújtotta a kényszer szabadság iránti kérését, amit természetesen a városi tanács készséggel teljesített. A villamosüzem ideiglenes vezetésével Suceava és Corteciú mérnököket bízták meg. Egyébként a város mérnöki hivatalát gyors egymásutánban keresik fel azoknak a cégeknek a képviselői, akik részt akarnak venni a városi villamosmű kibővítésére hárda két darab Diesel-motor árlejtésében és arra akarják rábírnai, hogy az árlejtés határidejét hoeszabítsa meg, mert az idő rövidsége miatt nem volt idejük ajánlatukat részletesen elkészíteni. Az ajánlattevő cégek kérése érthető, hiszen körülbelül harminc millió lejes szállítástról van szó. Suceava mérnök azonban az érdeklődőknek kijelentette, hogy az árlejtés határidejét nem áll módjában meghoeszabítani, minthogy az árlejtés határideje annak idején szabályozta az összes belföldi lapokban közölve volt a egy nem akarja gyanusí ásnak kitenni magát.

— A moszkvai Habima vendégjátéka Bécsben. Bécsből jelentik: A moszkvai héber színház, a Habima együttese európai körútján Bécsbe érkezett. A társulatot Nachum Zemach igazgató vezeti, aki a nálajárt újságírók előtt kijelentette, hogy a Habima nemcsak azzal különbözik a többi színházaktól, hogy hébernyelvű előadásokat tart, hanem főleg azzal, hogy megtalálta a modern héber szellem kifejezési módját. A Habimát 1910. évben alapították Bialystokban. Első előadása egy Sólom Alejchem darab volt, egy Mazeltov című vígjáték, a második Dymow drámája, Sómá Jiszráél. A trup 1913 ban már játszott Bécsben is, ahol Dymow az Örök bolygó című drámáját és Salom Asch Örvény című darabját játszották. Moszkvában a Habima rendelkezésre olyan színházakat adtak, amely nyolcszáz nézőt képes befogadni. Eleinte a héber színpadot a szovjet ellenséges szemmel nézte, később azonban enyhült a helyzet, különösen amióta Kamenew meggyőződött róla, hogy a Habima első rangú kultúralközpontját elégíti ki a legjobb zsidó elemeknek. Egyidőben a színház állami szubvenciót is élvezett. A színészek közül Sztaniszlavski a leghívalóbb. Azonban az együttes egy van öszeállítva, hogy kis és nagy szerepek számára nincsen beosztás, a színészek közül mindegyik a legkisebb szerepben is nagy művészi teljesítményt végez. Minden darabot más rendez, rendszerint nagy színpadi érzékkel rendelkező színész-ember. A Habimának zeneszerzői is vannak, akik végignézik a darab próbáit és csak azután csinálják meg a zenei aláfestést. A színház festője és kosztümrajzolója nem otthon dolgozza ki saját fantáziája szerint terveit, hanem szintén a próbákön igyekszik a szereplő egyéniségéhez hozzáigazítani a kosztümöket és a megfelelő háttérrel. Ez azt jelenti, hogy érvényesül az a héber elv, amely szerint a tartalom szüli a formát, nem pedig megfordítva. Bécsben legközelebb Ansky Dübukját adják Bialik héber fordításában. A második darab Richard Beer Hoffmann Jakob álma című színdarabja lesz, amelyet B. Guttman fordított héberre. Ezenfelül előadják több amerikai író héberre fordított darabját.

— Szamuelyi politikai megbízottját 8 évre ítélte a budapesti tábla. Budapestről jelentik: A budapesti királyi ítélőtábla szerdán hirdette ki az ítéletet Vajda Bertalan magántisztviselő ügyében, akit a királyi törvényszék a kommunában elkövetett tettei miatt gyilkosságtan való bűnügyi büntetésre, rablás, lopás, organdzság, zsarolás, hatóság elleni erőszak és többrendbeli magánlakásértés címűn tízenkétévi fegyházbüntetésre ítélte. Vajda ezeket a bűncselekményeket mint politikai megbízott követte el. Vajda főleg Szamuelyi Tibor szolgálatában követett el különböző bűncselekményeket, amikor a kalocsai ellenforradalmakat Szamuelyiek vérszójították. A királyi ítélőtábla felmentette Vajda Bertalant egyrendbeli lopás, kétrendbeli zsarolás és egyrendbeli hatóság elleni erőszak büntetésnek vádjá alól, ellenben a többi bűncselekményekért összbüntetésül nyolcövi fegyházra ítélte, amelyből az elszervedett vizsgálati fogsággal két évet és két hónapot kiöltöttek vett. A felek az ítélet ellen semmiféle panaszt nem tettek be.

— Pécsi Erzsi második kolozsvári vendégszereplése. Csütörtökön a Magyar Színházban „Alexandra“ ment Pécsi Erzsi a címszerepben. Ezúttal már nem zsufolt ház előtt, mint-hogy ezt az operét a kolozsvári színházban pompás előadásban láttuk már több mint egyszer olyan primadonnával, aki legöljebb, ha kosztümjei pazarosságával marad a pesti vendég mögött, egyébként azonban, fejedelmi tartásában, fölényes játékával, magával ragadó bájával legalább is illúzió: keltőbb volt a nagy pesti divánál. Azonban, tapstban és lélek tüntetésben nem volt hiány most sem. Pécsi Erzsi könnyen és frissen játszotta szerepét, fiatalos széke fejét, tüntetés a kihangsúlyozott fogsorát és fésszes idomait megcsodálták, kimért ritmusban ringó lépteit és helyenként mesterkél beszédét szépek találták. Felmelegedni ezúttal is csak Neményi Liliért lehetett. Természetes humorával, groteszk mozdulatával, kedves fintorával szórta a színpadi művészet kincsét. A férfiszereplők közül Leóvey vitte a darabot, de jól érvényesültek mellette a többiek is. (sz. i)

— Lőszerrobbanás egy lengyel municiógyárban. Varsóból jelentik: A zagozdi katonai lőszergyárban 130 kilogram löpor fölrobbant. A katasztrófának számos áldozata van. A súlyosan sebesültek között van Mauroux, a francia misszió ezredese és Egyem tizedes.

* Legújabb divatu bordűrös plisszák műhímzés, relief és ombréfestés legszebben készül Műhímző Szalonban, Str. Memorandului (Unió u.) 15.

— A palesztinai bevándorlás megkönynyítése. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai cionista Executive memorandum adott át a kormányoknak, amelyben a bevándorlási rendelkezések módosítását javasolja. Az emlékirat elsősorban a kapitalisták bevándorlását ajánlja a kormány különös figyelmébe. Követeli annak a rendelkezésnek a felfüggesztését, amely a külföldi brit konzulokat kötelezi arra, hogy a módos bevándorló személyek számára vízumot csak akkor állítsanak ki, ha ezirányban előző értesítést kapnak a palesztinai kormánytól. Egy másik memorandumban, amelyet az Executive és a Vaad Leumi irt alá, a kormányt arra kéri, hogy az állampolgársági eljárást módosítsa és pedig olyképen, hogy mindazok, akik 1922 ben a palesztinai polgárságot optáltak, automatikusan szerezzék meg az állampolgárságot. Követeli továbbá az állampolgársági iratokért járó illetékek csökkentését.

— A beszercei zsidó ifjuság Ijjar-mitingje. Tudósítónk jelenti: Május 20-án nagy mitinggel indították meg a beszercei zsidó ifjusági egyesületek az Ijjar-akciót, egybekötve az itteni akció főcéljával, a helyicsoport reorganizálásával. A Hoffmann szálloda éttermét megtöltö negyszánu közönség előtt Herrschmann Phöbus, Keren-Kaje met biztos nyitotta meg a gyűlést és miután pár szóval rámutatott ez esték céljára, átadta a szót dr. Halberg Gyulának. Halberg Gyula dr. a cionizmus történeti jelentőségét erdményeit és eddigi munkásságát ismertette, majd a cionista mozgalom világpolitikai helyzetét és aktuális problémáit. Megmagyarázta az Ijjar akció célját és hangsúlyozta, hogy csak akkor lesz Beszerceén intenzív cionista munka, ha a helyicsoportot reorganizálják és fokozott mérvű szervezkedés fog végbemenni. Herrschmann Phöbusz előterjesztésére ezután a gyűlés megejtette a választást. Elnök: dr. Halberg Gyula, alelnökök: Rachmuh Izrael és ez. Kallus Lajosné. Választmányi tagok: dr. Eskeles Miksa, Radó Jehuda, dr. Herczeg Ignác, dr. Paucker Leó, Löbl Henrik, Tabovits Sámuel, Kaufmann Benő, dr. Scherf Izrael, Léb Áron, dr. Balázs Leopold, Rosenfeld Áron, Redlich Vilmos, Roth Márkus, Knöpfier Zsigmond, Weinberger Áron, Grünberger Arnold, Gwürtz, dr. Nierenfeld B., dr. Spitz Gyula, Pfeffermann Hercz, Herrschmann Phöbusz, továbbá minden cionista ifjusági egyesület egyik delegátusa. A választás után dr. Halberg elnök köszönetet mondott az iránta tanúsított bizalomért és felkérte a közönséget, hogy nehéz munkájában támogassák. A gyűlés a Hatikva elnéklése mellett ért véget.

— Hatvanmillió lakosa van Japánnak. Tokióból jelentik: Japánban most fejezték be a népszámlálást. Eszerint Japánnak 59.734.704 lakosa van, 288 936-tal több férfi, mint nő. A lakosság évente kerek 750 ezer emberrel gyarapodik. Az 1923 as földregés következtében Tokió főváros lakosság tekintetében második helyre került. Első helyen áll Oszaka 2.214.809 lakossal. Tokió 995.303 lakost számlál, Nagoya 758.560 lakost, Kioto 679.976 és Jokahama 495.888 lakost.

— Az „Ezra“ orvosgyűlése. Vasnap délután 6 órakor a Tarbut iskolában az „Ezra“ orvosgyűlést tart. Előadnak: dr. Weinberger Zsigmond és Vass Zoltán. Betegeket mutatnak be: dr. Lengyel tanársegéd, dr. Hamburg József és dr. Ornstein Sándor.

— Hatévi fegyházra ítéltek az olaszliszakai pénzhamisítókat. Debrecenből jelentik: Az olaszliszakai pénzhamisítás bűnpörében Friedländer Frigyes rőfokereskedőt hatévi fegyházra és tízmillió pénzbüntetésre, Friedländer Salomon rabbijelöltet hamis pénz család használatért kétévi és hathónapi fegyházra, Czink Dezső kereskedőségét bűnpárólásért egy évre és egymillió pénzbüntetésre és hivatalvesztésre ítélte. Friedländer Henriket, a rabbi unokacsót, Bettelheim Sándort és Bettelheim Sámuel sátoraljauhelyi bankigazgatót a bűnpárólás vétsége alól felmentették.

— Egy hóstái gazdát agyonütött a villám. A Kolozsvár határában végigvonult tegnapi jégvihar azonfelül, hogy a határ egy részét a jégverés elpusztította, emberáldozatot is követelt magának. Albert Mihály 32 éves hóstái gazda tegnap tízennyéves cselédjével a délutáni órákban kiment a mezőre búzát gyomláni. Itt érte őket utól a vihar, mely elől egy kis boglyába menekültek. Ez volt az oka aztán a szerencsétlenségnek, mert a villám a boglyába beleszápott. Albert Mihályt a villám eraje azonnal megölte, a cselédleány pedig egyik lába úszkósodott meg. A cselédleány jédében meg is rémült. A szerencsétlenül járt kigazda holttestét tegnap beszállították a bonctani intézetbe.

— Az E. Z. csoportjának zeti Szövetség nag vasárnap délelőtt mitinget rendez a mében az Ijjar-al Fischer Tivadar, kalay János is ró zata a következő Bárdos Imre, az nek elnöke. 2. A küldöttjének üdv vadar előadása a mus feladatairól. mertető előadása kalay János elő ben társasbéd a teremben. Délut akció megszerve

— A Szöv ganda turnéja dája most dolgoz több vezető tagj tervét, amely eg 1. Szatmár, Sz Brassó, Nagysze testülünk, az els József, dr. Koh Szönyi Géza, a ron, 8 és 9. én fognak előadást

— Betler Genfben utazó miniszterelnök ben ma Genf ülésére. Betler nek, hogy sz tól végig azok kou, amelyek államháztartás val. A magyar Genfben Smith aki a Népsz terjeszti jelen helyzetéről az

— Argent delmi és szá számára. Pár sation Associa zett azokhoz, dorlást irányít, következőket t bevándorlós, mint keresked hen nem talál elhatároznak tartó ácsopot gukat. Ez azo illetők egész azok tehát, at tatni, semmi gentinába.

— A va áldozatai. V forradalmi h tek. A kultu nak vezetője, f. szőlítette g st, jelölje k rdalmi harc avokat hivata A katonai ő eiasztó állapí volt. A gyas redesi rangba a miniszterek lenlétében. I egyszerű kst utolsó csepp őri szelleme jességüket e

Az E. Zs. N. Sz. nagyváradai helyicsoportjának mitingje. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradai helyicsoportja május 30 án, vasárnap délelőtt feltizenegy órakor nagyszabású mitinget rendez a Kereskedelmi Csarnok nagytermében az Ijjar-akcióval kapcsolatosan, amelyen dr. Fischer Tivadar, a Szövetség diszelnöke és Giszkalay János is résztvesznek. A miting tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja dr. Bárdos Imre, az E. Zs. N. Sz. körösmeni körzetének elnöke. 2. Az Erdélyi Mizrahi Szervezet küldöttjének üdvözlő beszéde. 3. Dr. Fischer Tivadar előadása a zsidó nemzeti eszme és a cionizmus feladatairól. 4. Dr. Kobányi Rezső tanár ismertető előadása az Ijjar akció lényegéről. 5. Giszkalay János előadása az ifjúsági munkáról. 6. Délben társasbéd a vendégek tisztelőre a Lloyd étteremben. Délután ifjúsági megbeszélés és sékelláció megszervezése.

A Szövetség elnökségének propaganda turnéja. Az E. Zs. N. Sz. központi irodája most dolgozza ki a Szövetség elnökségének és több vezető tagjának együttes propaganda-utjának tervét, amely egyelőre három irányba terjed ki: 1. Szatmár, Sziget és Nagybánya. 2. Segesvár, Brassó, Nagyszeben. 3. Arad, Temesvár. Mint értesülünk, az első turnéban résztvesznek dr. Fischer József, dr. Kohn Hillel, Giszkalay János és dr. Szőnyi Géza, akik június 6-án és 7-én Szatmáron, 8 és 9-én Szigeten, 12 és 13-án Nagybányán fognak előadást tartani.

Bethlen magyar miniszterelnök ismét Genfben utazott. Budapestről jelentik: Bethlen miniszterelnök Bud. pénzügyminiszter kíséretében ma Genfben utazik a népszövetségi tanács ülésére. Bethlen kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy személyesen kíván résztvenni elejétől végig azokban a népszövetségi tanácskozásokon, amelyek összefüggésben állanak a magyar államháztartás helyzetének korábbi kialakulásával. A magyar miniszterelnökkel együtt utazik Genfben Smith Jeremiás népszövetségi főbiztos, aki a Népszövetség pénzügyi bizottsága első terjeszti jelentését a magyar államháztartás helyzetéről az utóbbi hónapokban.

Argentínában nincs hely a kereskedelmi és szabad pályán működő elemek számára. Párisból jelentik: A Jewish Colonization Association igazgatósága körlevelet intézett azokhoz, akik Európában a zsidó hivatásdörlyét irányítják. A körlevél többek között a következőket tartalmazza: „Szabad pályán lévő bevándorlók, (orvosok, ügyvédek, stb), valamint kereskedők és alkalmazottak Argentínában nem találhatnak elhelyezkedést, kivéve, ha elhatározzák magukat arra, hogy hosszabb ideig tartó átcsoportosítási folyamatnak válnak alá magukat. Ez azonban nagy igényeket támaszt az illetők egészsége és kitarása tekintetében. Mindazok tehát, akik régi hivatásukat akarják folytatni, semmiképpen sem igyekezzenek ki Argentínába.”

A varsói forradalmi harcok zsidó áldozatai. Varsóból jelentik: Az utóbbi napok forradalmi harcok zsidó áldozatokat is követeltek. A kultuszminisztérium zsidó ügyosztályának vezetője, Adelsberg a kormány nevében felszólította a varsói zsidó hiányosság vezetőit, jelelje ki azokat a károkat, amiket a forradalmi harcokban a zsidók szenvedtek, hogy azokat hivatalos becsülés után megtéríthessék. A katonai összetűzések során máig tíz zsidó elesését állapították meg. Tometóru a napokban volt. A gyászbeszédet dr. Micsa, a hadsereg ezredesi rangban lévő főbbja tartotta fölöttük a miniszterek és a hadsereg képviselőinek jelenlétében. Hangsúlyozta, hogy az elesettek egyszerű katonák voltak, akik kötelességüket utolsó csepp vérükig teljesítették. A zsidóság ősi szelleme a lett nekik erő arra, hogy kötelességüket esküjükhöz képest hiven teljesítsék.

Helven német orvosprofesszor érkezett Budapestre Korányi Sándor ünnepelésére. Budapestről jelentik: Korányi Sándor orvosprofesszor hatvanadik születésnapjának megünneplésére Brauer Lajos, hamburgi belgyógyász tanár vezetésével hetven német professzor érkezett Budapestre. Az ünnepség tudományos előadások keretében folyt le, amelyben a német orvostudomány kitünőségei beszámoltak azokról az elméleti és gyakorlati haladásokról, melyeket az orvostudomány az utóbbi időben tett. A jubileum maga Korányi professzornak, úgy a külföldi, mint a magyar orvoskollégák általi igen meleg és szeretetteljes ünnepelés között folyt le. Korányi Sándor egész fiatal korában feltűnt nagyjelentőségű tudományos dolgozataival, amelyek főleg a testnedvek finomabb kémiai összetételére és a betegségeknek a kémia legmodernebb eszközeivel való felismerésére vonatkoztak. Tudományos munkásságát, amely nevét világhírűvé tette, azóta is ernyedetlen szorgalommal folytatta tovább. Ma, hatvanéves korában egyike az európai orvostudomány legkiválóbb egyéniségeinek.

Eljegyzés Ickovits Regina Ceiroth Mizrahit Petrosani eljegyzte Zeichner Nándor petroseni Bariszia tagja. (Minden külön értesítés helyett.)

Kron Mór Baia-Mare eljegyzte Márk Adáit Spermezeuról. (Minden külön értesítés helyett.)

Anglia beleavatkozik a marokkói ügybe. Londoból jelentik: A lapok valószínűleg sugalmazásra írják, hogy a rifkabil terület dolgában új marokkói konferencia ül össze, mert Anglia szempontjából aggályosnak tartják, hogy a franciák és Spanyolország egyedül osztódjanak a rif területen. A párisi „Journal” szerint a közeli hetekben új tanácskozás fog összehívni a rif terület ügyében.

Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári kulturügyi osztálya által rendezett vitasorozat

második előadásorozata

keretében ma, szombaton május 29-én este 9 órakor, a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében

Giszkalay János

tart előadást „Aktuális zsidó problémák” címen.

Utolsó előadás!

Belépődíj nincs.

Működij nincs.

Proklamálták a libanoni köztársaságot. Párisból jelentik: Bayrutú jelentések szerint a francia kormányzó proklamálta a libanoni köztársaságot.

Biztosítsuk életünket és vagyunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselőt az ország minden helységében.

Nagy erdőégés Asau vidékén. Bukarestből jelentik: Basau jelentés szerint az Asau vidékén lévő erdőekben tűz ütött ki, amely 30 óra hosszat tartott. A tűz 15 hektár erdőt pusztított el.

Orth. kóser pensio Szovátán. Junius 15-én Szovátá fürdő legjobb fekvési helyén, az ujonnan épült „Speranza”-villában előkelő orthodox kóser pensio nyílik. Kitűnő ellátás, kényelmes lakás, vízvezeték, villany. A konyhát az Erdélyben közsímsert Ganz Abrahámé vezeti. Közelebbi felvilágosítással és prospektussal Dr. Krausz Józsefné főbbiúé Dicioanmartin szolgál.

Ki tud róla? Seifer Bernát volt Kobádfalvi körjegyző, 1926 márciusban eltűnt. Személyleírása: 51 éves, izr. vallású, öszbevegyült hajjal, elől kopasz. Utoljára márciusban látták Tg-muresen. Aki tud róla értesítse Seifer Bernátnét Targu-Mures Pas. S. elöl 5.

A Hakoah nagy győzelme Newyorkban

Hakoah—Brooclyn-Wanderers: 6:4. Junius 10-én jön vissza Európába a zsidó csapat

(Newyork, május 28. Az Új Kelet tudósítójától) A bécsi Hakoah május 23-án eddigi legértékesebb győzelmét aratta amerikai útján. A „Brooclyn-Wanderers”, amely ellen a zsidó csapat felvette a küzdelmet, Amerika legerősebb futballcsapataként ismeretes. Körülbelül megfelel az európai kombinált játékosoknak és a Hakoah ifjai ezért a velük való mérkőzésre alaposan felkészültek. A mérkőzést harmincezer nézték végig. A játék izgalmasnak indult és a zsidó csapatnak hozta a pálmát. A zsidó ifjak sikeréhez kétségtelenül hozzájárult a verseny elején támadt szél, melyet ügyesen kihasználtak és már az első félidőben nagy előnyt biztosított számukra. Az első félidőben 6:1-re győztek.

Ekkor vihar támadt, amely gyorsan borzasztó orkánná fokozódott. A Wanderer-csapat nagy irammal felküzdötte magát a Hakoah kapuja elé, azonban a zsidó védelem nagyszerűen megálta helyét és Schauer—Gold kettős védelmének köszönhető, hogy az amerikaiak alulmaradtak. Mindazonáltal a Hakoah a második félidőben három gólt kapott. A végeredmény 6:4. Ez volt a legnépszerűbb győzelme a Hakoah eddigi amerikai szereplésének. A Hakoah játékosai közül Schönfeld harmat, Schwartz 2, és Drucker 1 gólt helyezett. A bécsiek a következő felállításban vettek részt: Fábian, Schauer, Gold, Pollák, Drucker, Hess, Neufeld, Wortmaan, Schönfeld, Eisenhofer és Schwartz.

A „Brooclyn Wanderer” csapatával való mérkőzés után Newyerseyben a Profesional Club Newark erős amerikai csapattal vettek fel a küzdelmet. A bécsiek gyöngébb összeállításban mérköztek és pedig a következőkkel: Fábian, Vogelfänger, Gold, Pollák, Guttman, Wegner II., Schwartz, Häusler, Wortmann, Eisenhofer és Grünwald. Az első félidőben a Hakoah 2:1 gól aránnyal vonult vissza. A második félidő itt is erős viharban zajlott le, de ezúttal a bécsiek hátrányára és csak Eisenhofernek köszönhető, aki a helyzetet megmentve egy harmadik góllal egyenlített. A viszonyok tekintetbevételével ennek a játéknak az eredményét is mint a Hakoah nagy sikerét kell értékelni. A Hakoah legközelebbi játéka Philadelphában fognak lezajlani. Bécsbe való hazajövetelüket junius 10. ére várják.

Hakoah—Newark 3:3 (2:1). Brooclyni győzelme után a zsidó csapat Jersey Cityben győzelemszámba vehető eldöntetlen eredményt ért el annak ellenére, hogy a megérült Neufeld és Schönfeld nem játszottak. A Hakoah összes góljait Eisenhofer ragta. Hír szerint ezzel a Hakoah be is fejezte amerikai turnéját, amelyből azonban egyes játékosok nem fognak visszatérni, mert kedvező elhelyezkedésre találtak.

Nurmi megsérült. Berlinből jelentik: Nurmi, a finn távfutó a versenyen bokáján megsérült. Félbeszakította a versenyt és hazautazott Finnországba. Junius elején ellátogat Bécsbe.

Megnyílt
Farkas és Nyiredy
világvárosi cimtábla festészeti műterem
Calea Regele Ferdinand 15. I. em.
[v. Wessalényi M.u.] Modern szobafestés és burorfenyezés Kérjen arajautot. — Tanulók fizetéssel felvétetnek.
Telefon 163 szám.

május 29
s megköny-
A palesztinai
ott át a kor-
rendelkezések
elsősorban a
kormány költ
delkezésnek a
it konzulokat
ló személyek
sanak ki, ha
a palesztinai
aban, amelyet
á, a kormányt
eljárás mód-
indazok, akik
ptáltak, auto-
gárságot. Kö-
ra'okért járó

g Ijjar-mi-
20-án nagy
zsidó ifjúsági
ötve az itteni
vizálásával. A
8 negysámn
Keren-Kaje
min'án pár
adta a szót dr.
dr. a cionizmus
eddigi munká-
galom világ-
mat. Megma-
sulyozta, hogy
onista munka,
fokozott mérvű
mann Phöbusz
jtette a válasz-
lnökök: Rach-
Választmányi
uda, dr. Her-
Henrik, Tabo-
Scherf Irrael,
sentfeld Aron,
fier Zsigmond,
old, Gewürtz,
Pteffermann
bá minden ci-
átusa. A vá-
netet mondott
kerte a kö-
támogassák. A
ért véget.

Japának.
tejezték be a
9.734.704 la-
nt nő. A la-
el gyarapodik.
Tokió főváros
került. Első
rossal. Tokió
8560 lakost,
lakost.
Vasárnap dél-
n az „Ezra”
Weinberger
ket mutatnak
Hamburg Jó-

az olasz-
mből jelentik:
ében Fried-
fegyháza és
Salomon rab-
ért kétévi és
reshedőségét
pénzbüntetésre
Henriket, a
ort és Bettel-
agatót a bün-

yonlított a
gigvonnult teg-
ar egyrézést a
s követelt ma-
i gazda teg-
táni órákban
Itt érte őket
ába menekül-
ncsétlenségük,
Albert Mi-
a cselédjének
A cselédleány
leuui járt kis-
k a bonctani

Legújabb
nyári divat
férfi-szövetek
tennis, lüster
és
vászonárúk

nagy választékban beérkeztek
Schwartz Jenő
utóda Cluj, Strada Regina Maria No 14.

KÖZGAZDASÁG

Olaszország francia frankkal javítja a lírát?

A „Financial Times“ pesszimiztikusan ítéli meg Európa pénzügyi helyzetét

(London, május 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egész Európa valutáris helyzete az utóbbi időben labilis és szeszélyes képet ad. A francia frank áll az érdeklődés előterében, amely hol fantasztikus mérvű esésével, hol meglepetésszerű megszilárdulásával vonja magára Európa figyelmét. Mellette nem csekély meglepetéssel szolgálnak időnként a belga frank, a lira, a lej és Európa többi vagy félig egészséges, vagy egészen beteg valutái.

A legjelentékenyebb angol közgazdasági lapok, mint a „Financial Times“ és a „Financial News“ ezt a helyzetet a legnagyobb pesszimizmussal szemlélik, mely pesszimizmusnak napyon komoly és figyelemreméltó formában adnak kifejezést.

A „Financial Times“ egy nagy feltűnést keltő cikkben tárgyalja az általános európai helyzetet, különös tekintettel a valutáris viszonyokra és megállapítja, hogy az a pesszimizmus, amellyel Európa általános gazdasági helyzetét szemléli, egyre inkább indokoltá válik. Amerika, melynek magatartása az európai helyzet számára döntő jelentőségű, kezdi teljesen elveszíteni bizalmát. A bizonytalan gazdasági és pénzügyi viszonyok, melyek Európaszerte uralkodnak, egyre elkedvetlenítik az óvatos amerikaiakat az új befektetésektől és igyekeznek a kezükben tartani európai valutáktól és devizáktól megszabadulni. A „Financial Times“ szerint ez a legfőbb oka az európai valuta romlásának, amit szerinte az is bizonyít, hogy azok a valuták esnek a legrohamosabban, melyekből a leg több volt amerikai kézben, mint például belga frank, francia frank és lira.

A „Financial News“ ugyancsak foglalkozván az európai valutáris helyzettel, azt a nem csekély érdekességű megállapítást teszi, hogy a francia frank romlásának egyik legközvetlenebb előidéző oka az, hogy Olaszország francia frankkal igyekszik megjavítani saját ingadozó valutáját. A „Financial News“ szerint az Olaszország által intervencióra célozva felvásárolt lírát francia frankkal fedezik, amit mindennél jobban bizonyít az, hogy az utóbbi napokban olasz részről sokkal nagyobb összegű frankkínálat érkezik, mint amennyi átlagos számítás szerint olasz kézben lehet.

Igen érdekes az a kommentár, melyet a „Financial News“ ehhez a tényhez fűz. Ugyanis felveti azt a kérdést, vajon miért nem német, svájci, vagy holland pénzügyesség által igyekeznek megszilárdítani a lira ingadozó pozícióját. A „Financial News“ szerint ez azért nem lehetséges, mert ezek az államok céltudatos és objektív finanszírozást üznek, amely Franciaországban az állandó miniszterválság és politikai intrikák folytán teljesen hiányzik. Ezek kivül Franciaország kereskedelmi mérlege erősen passzív és a francia franktól való menekülés által a fizetési mérleg egyre rosszabbá és rosszabbá válik. Addig pedig, amíg a francia kereskedelmi és fizetési mérleg nem javul meg, — mondja a „Financial News“ — a francia valuta lényeges javulásra nem is lehet számítani.

Uj működési és alaptőkeemelési engedélyek. A legfőbb gazdasági bizottság legutóbbi ülésén az alábbi erdélyi vállalatok és bankok részére adott működési, illetőleg tőkeemelési engedélyt: Vasöntöde és Gépgyár Rt. Nagyvárad, tőkeemelése 3 millióról 6 millió lejre. — Erdélyi Szeszgyár Rt. Marosvásárhely, tőkeemelése 1 millióról 5 millióra. — „Vulturul“ Hítelintézet Tasnád, tőkeemelése 1 millióról 5 millióra. — Banca Comerciala Lekeuce, 175 ezerrel 1 millióra. — Vármegyei Takarékpénztár 6 millióról 12 millióra. — Népbank Csákova, 1 millióról 5 millióra. — Industria Siderului Arad, működési engedély. — Princeps Vasöntöde és Gépgyár Rt. Szatmár, tőkeemelése 1 millióról 5 millióra. — Egyesült Sörkereskedelmi Vállalat Szatmár, működési engedély. — „Jouard“ Harisnyagyár Rt. Temesvár, működési engedély. — „Frotta“ Műszertalcsár-

gyár Temesvár, működési engedély. — „Palas“ Kereskedelmi Bank Temesvár, tőkeemelése 5 millióról 10 millió lejre. — „Concordia“ Bank Radna, működési engedély és alaptőkeemelése 30 ezer lejről 2 millió lejre. — Népbank Zsombolya, alaptőkeemelése 1 millióról 2 millióra. — Polgári Takarékpénztár Rt. Arad, alaptőkeemelését 40 millió lejre jóváhagyták.

Vámkezelési szabaddió a határállomásoknál. Bukarestből jelentik: Az Államviszok vezérigazgatósága módosította a külföldi vagonok vámmentesítési tartamát oly módon, hogy az eddigi nyolc óra helyett a jövőben az elvámoláshoz szükséges szabaddiót 24 órában szabta meg és pedig úgy a külföldi, mint a saját vagonjaira nézve. Ez idő lejártá után vagononként és naponként, vagy naphányadonként 25 lejt vetnek ki és hajtanak be az első három napra, míg ennek lejártá után óránként és vagononként 25 lejt kell fizetni a vámkezelés befejeztéig.

Amerika nemzeti vagyona. Washingtonból jelentik: Az Unió kereskedelmi bizottsága most tette közzé jelentését az amerikai nemzeti vagyonról, amely 1922-ben 353 milliárd dollár volt. 1923-ban a nemzeti jövedelem hetvenmilliárdra rugott. 1913-tól 1922-ig a nemzeti vagyon 72 százalékkal emelkedett.

Az erdélyi és bánáti szikvizgyárosok első közgyűlése. Aradról jelentik: Az erdélyi és bánáti szikvizgyárosok szindikátusa tegnap tartotta meg Aradon rendes közgyűlést. A közgyűlés iránt országsszerű nagy érdeklődés nyilvánult meg, amit legjobban bizonyít az, hogy azon még a legtávolabbi városok is képviselve voltak. Így megjelentek Arad, Nagyvárad, Lugos, Temesvár, Nagyenyed szikvizgyárosai, valamint a kisebb városok képviselői is. A közgyűlésen az igazgatóság terjedelmes jelentésben számolt be a szervezet eddigi működéséről és vállalta a szindikátus jövő feladatait. A megjelentek mindenben hozzájárultak a vezetőség ténylegeséhez. A közgyűlés erdélyesen állást foglalt a szikvizgyárosok között az utóbbi időben felburjánzott tisztességtelen verseny ellen és többek indítványára elhatározták, hogy a szindikátus megkeresi a szénásványárokat, valamint a szikvizgyárosok vállalatokat, hogy a tisztességtelen verseny lektüzdésénél legyenek a szindikátus segítségére. Ezután megajították a választásokat: Elnök dr. Vali Péter (Nagyvárad), alelnök Földessy Lajos (Arad). Az igazgatóság tagjai: Zimmermann Menyhért (Nagyvárad), Schwartz Sándor (Nagyvárad), Somogyi Károly (Temesvár), Révész József (Arad) és Krausz Adolf (Kolozsvár). A felügyelőbizottságnak tagjai lettek: Reigl Ernő (Nagyvárad), Paul Fettes (Brassó), Schöffler Lipót (Petrozsény), Katz Adolf (Marosvásárhely), Fenichel Mór (Nagyenyed) és Neumann Lajos (Lugoj).

Kik lesznek képviselői a vámrevízió tanácsadói bizottságban. A „Monitorul Oficial“ tegnapi száma közli azt a minisztertanácsi határozatot, amellyel a Legfőbb vámbizottság mellé egy speciális bizottságot delegál a behozatali vámtarifák revíziójának elvégzésére. A bizottság tagjai: a Nagyiparosok szövetségének (UGIR) három delegáltja azon szakmából, melynek tarifája tárgyalás alatt van, három kiküldött a kereskedelem részéről, mégpedig egy tag a kamarák szövetsége, egy a bukaresti kamara és egy tag a nagykereskedők szövetsége által delegálandó mindig azon szakma részére, amelyet épen tárgyalnak. Tagja továbbá bizottságnak a mezőgazdasági érdekeltségek ugyancsak három tagja, amelyek közül egyet a kisipar, egyet a falusi szervezetek és egyet a munkaügyi minisztérium delegál. A fentieknek kívül hivatalból tagjai még a bizottságnak három technikai tanácsos, az ipari, a kereskedelmi és a vámvezérigazgató, valamint a vámtarifák igazgatója.

Ápold lábad Podol-lal.

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használnak. Hatásáért felelősség! Fehérit! Ártalmatlan, **Ára 30 L.** Kapható Clujon: Bözsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria

TŐZSDE

Május 28-án

A lej Zártában 207.50—210.00, Párisban 11.90 — máj. páris 239, Bécsben 285.50, Prágában 18.85.

Kolozsvár. A devizák árainak lemorzsolódása ma is folytatódott. A zürichi 210-es jegyzés következtében a dollár ára 245 lejre esett. Tovább lanyhuló irányzattal, kis forgalom mellett a következő árfolyamok alakultak ki:

Bécs 24.50—35.00, Prága 7.32—7.36, Budapest 296—300, Páris 8.00—8.20, Zürich 47.50—48.50, Newyork 245.00—248.00, London 1210—1218, Milánó 9.20—9.55

Zürich. Zárlat: Berlin 122.90, Amsterdam 207.55, Newyork 516.62, London 2513.00, Páris 1680.00, Milánó 1925.00, Prága 1530.00, Budapest 72.30, Belgrád 911.50, Bukarest 207.50—210.00, Varsó 43.00, Bécs 72.90.

Bukarest. Devizák: Páris 8.40, Berlin 60.30, London 1225, Newyork 252.50, Milánó 9.53, Zürich 48.75, Bécs 35.80, Prága 7.50, Brüsszel — Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 980, német márka 61.00, leva 1.75, török lira 125, font sterling 1237, francia frank 8.50, svájci frank 49.00, olasz lira 9.50, drachma 2.90, dinár 4.80, dollár 253, lengyel forint —, osztrák schilling 35.00, magyar korona 35.00, cseh korona 7.45, belga frank —, holland forint —.

Csomagoló celuloza

Képviselő és lerakat

Hartig & Hienz

Cluj-Kolozsvár

Select-mozgó

Mától kezdve a nagy filmművész legújabb filmje

Lilian Gish

a „Fehér apóca“ világhírű címszereplője a

RAMOLA

hatalmas drámában. — A régi Florenc életéből. A felülmúlhatatlan Lilian mellett játszik nővére DOROTHY GISH „A két árva“ főszereplője.

Uranla-mozgó

Mai kezdettel mutatja be egyik legszenzációsabb és legszorakoztatóbb filmjét:

Madagaszkari csillaga

mely az általánosan ismert, tragikus körülmények között fiatalon elhunyt és szépségéről híres

Eva May

kalandos utazását ábrázolja Berlin, Bécs, Cairo, Smyrna és Athénen keresztül Madagaszkarig.

Monopol Transfilm.

Apollo-mozgó

Vasököllel

Amerikai dráma, 5 felvonásban. William S. Hart a főszerepben.

Kollekció felelősek. Lak megrendelhetők Malor

SZÍNHÁ

Péchy Erzsébet zongorista a királyi Heléna, mint az éjszakai Annakál az előző fog lejátékozni. melyekkel Budapest hatalmas sikert.

A Csókos asolyan ambícióval. A drámban előfrissítik a jel.

Dr. Szabó János dr. nyreményét megváltotta

Magyar

Szombat d. u. 6 hely. árak. rozat 410

Szombat este há (Máscdik Böske fel művésznő b. let 62

Vasárnap d. u. des hely. László, I. Charlie f.

Vasárnap d. u. vel. Rend. dij: 5 det első soros soros zsol. V. dij: 10 dr. III. r. tá sor érté. X. dij: 1

Vasárnap három Erzsébet Napibérle

Hétfő: Csókos László, I. Charlie f. sz. A. S.

Hirdess

A köz

harn

Kellemes fedett kárhelyiség. Havi abonemák. Lakodalmak, bankettek stb. megrendelhetők. Mérsékelt árak. — Cluj, Malom u. (Str. Barțiu) 14.

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

A színházi iroda közleményei

Péchy Erzs minden fallépésekor telt ház bizonyítja a kiváló primadonna sikerét. Ugy a Szép Heléna, mint az Alexandra szerepei tomboló tetőzést váltottak ki, úgy, hogy a Kék-mazur és Annakál az előjelek szerint zúfolt nézőtér előtt fog lejátszódni. Péchynek mindkettő kiálló szerepe, melyekkel Budapesten és mindenütt, ahol fellépett hatalmas sikert aratott.

A Csókos asszony második premierjére ugyanolyan ambícióval készül a színház, mint az elsőre. A darabban előforduló kabarét új attrakciókkal frissítik fel.

Dr. Szabó Juci vasárnap délutáni előadásán 10 drb. nyreményt sorsolnak ki. Mindenki, aki jegyét megváltotta, igényt tarthat a sorsolásra.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. 6 kor: Csókoljon meg! (Leszállított helyárak. Poor Lilivel, Iház Aledárral. Sorozat 410)

Szombat este hármegyed 9-kor: Csókos asszony. (Második premier, új attrakciókkal. Pintér Böske felépésével. Mimi Shorp bécsi táncművésznő és Charlie fellépésével. Premierbilet 62 sz. Sorozat 411)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Csókos asszony (Rendes helyárakkal. Pintér Böskevel, Neményi, László, Iház, Forgácsca. Mimi Shorp és Charlie fellépésével. Sorozatszám 412)

Vasárnap d. u. 6 kor: Dr. Szabó Juci (Poor Lilivel. Rendes helyárakkal. Jeaysorsolással. I. díj: 5 drb. ingyen-péholy. II. díj: 10 drb. elsősoros szölye. III. díj: 10 drb. második soros szölye. IV. díj: 10 drb. II. r. szölye. V. díj: 10 drb. I. r. támlaszék. VI. díj: 10 drb. II. r. támlaszék. VII. díj: 10 drb. III. r. támlaszék. VIII. díj: 10 drb. első sor erkély. IX. díj: 10 drb. alsó erkély. X. díj: 10 drb. felső erkély. Sorozat 413)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Arnabál (Péchy Erzsí bucsutellépésével. Felmelt helyárakkal. Napibilet 130 sz. B. Sorozat 414)

Hétfő: Csókos asszony (Pintér Böske, Neményi, László, Iház, Forgácsca. Mimi Shorp és Charlie vendégfellépésével. Napibilet 131 sz. A. Sorozat 415)

Hirdessen az Uj Keletben

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **CZELL** sörfözde

„URSUS“
világos,

„HERKULES“

harna különleges sörrel mindenütt kaphatók!

Megnyilt

WEISZ ELEK

a HELLER, WEISZ és MOLNÁR cég volt beltagjának

nődivat-, vászon-, szövet- és szőnyegáruháza

Cluj, Strada Regina Maria (v. Deák F.-u. 14.)

Szolid szabott árak!

Megnyilt

Szerkesztői üzenetek

G. B. Déva. Tessék ezirányú kérésével közvetlenül a Kishitel- és Takarékbank Rt. hoz (Cluj Str. Paris 86.) fordulni.

F. L. Karánsebes. 1. Ha a hadköteles már nagykorú és nincs még az állampolgársága, nem tartozik katonai szolgálatra jelentkezni. Ellenkező esetben igen. 2. Kaphat. 3. Erre a kérdésre a kiadóbivatal már válaszolt.

B. H. Sigli. 1. A rendelet szerint minden fogtechnikusnak, még az orvosi doktorátussal rendelkezőknek is be kell mutatnia május végéig a iratait, ha azokat még nem vizsgálták föl. A rendelet hűlén hangsúlyozta, hogy az 1923-ban kiadott oklevelek a felülvizsgálat nélkül érvényüket veszítik. Kétfoldi diplomával Romániában praktizálni nem lehet. 2. Erre vonatkozólag tessék a bukaresti holland követséghez fordulni.

D. Jakab, Pécska. Sz veskedjök munkásságát megkezdeni. Postaköltségek kívül nyomtatott sorozat 150 lejt fizetünk.

Sch. J., Valea lui Măsi. Ön február 3 én feladott Luceșra egy hétézer lejjel utóvételzetet egy papot, amelynek értékét a mai napig sem kapta meg azo ban. Ugy a címzett, mint Ön többször megmlámták a nagyváradi, illetve temesvári postafőosztásnál, szonkivül a címzett ígéretet kapott a lugosi postamesteről, hogy a szabályszerűen befizetett összeget Önnek továbbítani fogja — és a pénz még mindig nem érkezett meg. Ha ez a tényállás, miha várja a mi tanácsunkat? Tessék bürokráciát feljelenést tenni a rendőrségen.

1090. Iacu. Mindkét népon országosan kötelező a munkásság t, amelyről törvény intézkedik.

K. N., Arad. Szükségtelen külföldi címekhez folyamodni. Az Uj Kelet könyvosztálya utján a legkezebb zsidó kottákat (ének és hangszer) szerzheti be.

K. Mihály, Garbov. Tessék a kolozsvári Ipar- és Kereskedelmi Kamarához fordulni.

Előfizető, Hunedoara. Filmszínészeti iskola van Budapesten és Bécsben. A felvételi feltételek iránt tessék valamelyik ottani színházi laphoz fordulni. A cimtelen versekből. Nem vált be.

Szidónia. Max Nordau: Dr. Kohn című szindarabját megrendelheti az Uj Kelet könyvosztályánál 45 lejtért.

Iolye, Sziget. 1. Az Uj Kelet csakis zsidótárgyu regényt közöl. 2. Minden kézirat előbb kritikushoz kerül, de beküldeni a szerkesztőség címére kell. 3. Harmadrendű regényért nemcsak honoráriumot nem fizetünk, de el sem fogadjuk.

Sch. Pál, Arad. Löw Immanuel szegedi főrabbi — bár meghívták előadónak a jeruzsálemi háber egyetemre — most is Szegeden lakik.

W. Gy. Oradea-Mare. A kérdezett cikk az Uj Kelet január 25 iki számában jelent meg Rába

Dzseről, a frankhamisítási pör egyik főszereplőjéről. G. László, Orastie. Egyelőre mi sem kapunk bővebb értesüléseket az ügyről. Tessék talán valamelyik nagyobb megánteletulajdonossal érdeklődni, vagy pedig bevárni, amíg a külföldi konzorcium képviselői megjeleennek a helyszíni szemle megtartására.

B. S. Karánsebes. Versei egy formautóvételzet, mint belső tartalom tekintetében még igen kezdő legessék. Itt ott kicsillan belőlük a tehetségnek szikrája, látszik azonban rajtuk, hogy nem belső elméy, viharzó érzs kényszerítette megírására, hanem tudatos elhatározás, mely legellentétesebb a valódi költői tehetséggel. Próbáljon komolyan foglalkozni modern költőkkel és mielőtt írásához fog, előbb szerezzen emóciókat, melyeket tiszta és nemes formában szólaltasson meg.

ארמ. כשר. כאלמני אונד וערכווארן
מברוק אונד פלייש הארע

Schnabel Hermann

Cluj, Piața Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvétel mellett eszkeőltetnek. ארמ. כשר. ארמ. כשר. ארמ. כשר.

Preciziós

fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cluj, Str. Jasi or (Nagyzamos) No 2.

Tavaszi

ujdonságok

megérkeztek

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruháza
Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

AMO-CREME

tisztítja és szépíti az arcobrt. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Főraktár: Dr. KOHN gyógyszerár, Cluj

Reductor

Hízást megakadályozó és masszázskészülék (Szab. 13.238). Megakadályozza a bizást és ellensúlyozza a fáradtságot. Nagy kézzel 245 lejt. Főraktár az egész ország részére: Reductor — Cluj, Str. Reg.

Maria 32. — Cluj elárusítók: Dr. Nagy gyógyszerár, Strada Motilor 8. — Demeter Cornel gyógyszerár, Str. Motilor, stb. — Használati utasítás ingyen. — Raktár a régi királyság részére: Chemosana, Str. Academiei 2., Bucuresti

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri! Közéknél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Viszonteladók figyelmébe.

Ajánlok Erdélyszerte elismert legjobb és általánosan frissen olvasottتشر. كسر. Alláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

WEINSTEIN & FRIEDMANN

Verlags-Buchhandlung in CLUJ
"חומשים של נערים"

חומש, רש"י, תרגום פיר
יעדע וואסע סעפעראט געבונדען
וויא איינע געוואהנליכעס שוואהעפט מיט
שאַהנע גראַססע ריינע בוכשאַבען געדרוקט
דעטאל-פרייז נור 5 לע פער שטיק
ווידער-פערקויפער ווערדען געזוכט

Kreditkontroll —
Pénzügy — Finanzwelt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

Utazónót keresek, női fűző szakmából. Ajánlatok Keszenbaum Juliska fűzőszalonjához intézendők, Oradea, Regele Ferdinand 8. 1186

Kiadó

Perfekt gépiónó délutáni alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

két szoba konyha, két üzlethelyiség, forgalmas helyen, külön telken lelépés nélkül. Cim a kiadóban. 1129

Gyors és gépiónó, ki a könyvelésben, valamint az összes irodai teendőkben jártas, délutáni állást elvállalna, esetleg kíséget ne. — Megkereséseket "Ügyes" jellegre a kiadónivalat továbbít. 1178

Különbejárati butorozott szobához fiatal ember lakótársat keresek kosztal jumas elsejére, Rudolf ut 54. 1183

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölk. Vágott hajat kicsinyben és nagyban veszek. —
Kassa Gyula Cluj Str. Memorandului 10

Ort. kóser éttermem részére, mielőbbi belépésre keresek egy ügyes kiszolgáló lányt. Léb Simon Cluj, Str. Baritia (M. Iomutoa) 14. 1171

Tacâmul

ezüsttű a legmagasabb napi áron vásárol a

Fiatalembert, esetleg hiszszonyt keresek három elemista gyermekemhez, román, héber tanításra. Ajánlatok igény megjelöléssel Bréger Adolf, Lunca de Mijloc, Farkaspallo. 1180

Különbejárati butorozott szoba belvárosban, fiatal ember részére kiadó. Ugyanott ort, kóser koszt kapható kihordásra is. — Cim a kiadóban 1184

Elsőrendű fényképnagyító vállalat, magas juttalék mellett, keres ügynököt, Kalmár, fényképész, Timisoara, Józsefváros. 1119

Hajhullás

és hajkorpa ellen legjobb szer az "Egger Petrol". Kapható minden gyógyszerertárban és drogeriában.

Fiatal órák és ékszerészegéd azonnalra állást keres. Cim: Halpern, Sibiu, Str. Targului 6. 1185

Kitűnő bivaly- és tehéntej a nyár folyamán is garantáltan friss reggeli tej, Rudolf-ut 36.

Jobbrendű, sütni, főzni tudó zsidó háziasszonyt keresünk. Elez, Lăptărie, Strada Sulutiu (Viz-u) 8.

Művészi **Blondel** és más keretek meg lepő olcsó áron **Somlyai-ná!** Kolozsvárt, Lapbatók

Falura (hegyi levegő) ort, kóser urt ellátásra német társalgással vennék nyaraló gyermekeket. Adlerné, Petroseni. 1182

Kiadó üzlethelyiség, leg forgalmasabb helyen. Faszor vagy vasüzletnek alkalmas. Értekezni ház tulajdonosnál, volt Széchenyi-tér 89. 1179

Batiz—dr. Jeszenszky

Cluj, Calea Victoriei No 99.

szikvizgép-, sifonfej- és fémárugyár.

Telefon Interurbán 8-62.

A közegészségügyi törvényeknek megfelelőleg gyárt: Sifonfejeket, szikvizgépeket bármely nagyságban, vízszűrő készülékeket, sörfejtőket, sörkimérő készülékeket, likörleparólókat, mindenféle a szikvizszakmához szükséges kellékeket és alkatrészeket. **Berendez:** Szikviz, kristályviz és likörgyárakat, legkisebbtől a legnagyobb üzembírásra. **Raktáron tart:** Eredeti cseh-slovákiai szikvizet, cracherlis és kristálytövegeket. Összes gummi alkatrészeket, argolon csöveket. — Használt szikvizgépek szakszerű javítását vagy azok becserélését vállalja. **Szerezők** mindenkor **rendelkezésre.** Üveghomok névedzés, niskelezés és fémcsiszolás. A kisenovi kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Olcsó cipőárusítás!

Raktáron levő cipőinket üzletátalakítás miatt, minden elfogadható árban elárusítjuk. Mindenkiene saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAȚII GONDA

magazin de gheto, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.

Üzletáthelyezés miatt

minden elfogadható árban eladók: antik butorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberg J. régiségkereskedésben
Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap tüzlet újdonságait. Selyem, szalag és szalmatalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készíttünk gyári árban.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.

Kérjen mindenütt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtokéletesebb gyártmány. Garantált minőség. 1800

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj, Str. I. Bațiu [volt Kötő-ut]. Készít a leggyorsabbtól a legdiszesebb **festő munkákat.** Cimfestő, szobafestő, zománcfényező, mázólok és épületfestési munkákat. Fertőtlenít és és feregirtás jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNYOK A LEGJOBB REKLÁM

Kadima-nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek

Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészi kivitelű levélpapírok, báli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.

Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

Bejegyzés...
Közvetítő...
1926 május 31

Egy rész...
és tettekben gaz...
el ma reggel ut...
badeni szanatóri...
akit ma egy egé...
zsidó néptanító...
Ez a név ma...
jelent, a liberális...
gyarország legúj...
zetét. Az új Ma...
litikai küzdelmé...
és nem egy fon...
é nevéhez. Tulz...
hogy vele egy...
szállott árba, a...
mivolta ellenére...
zervatív ország...
tudott eljutni a...
miniszeri báró...
Rendkívüli...
ségeknek köszön...
sem összehötté...
nem vitték elő...
dásával és temp...
kellett lépésről...
magyar polgári...
kor mint egész...
replés terére lé...
magát túlélt és...
voit divatban...
lenciában huzó...
gondolatvilága...
voltak zárva a...
igazgatásban me...
világ volt diva...
elintézésre várt...
szelleme kísért...
Ebben a la...
lett felvennie...
as akkori idők...
polgári demok...
egyenlőségért...
a szellem ereje...
zedeken át ug...
gyarország leg...
lenül kapta e...
legképzettebb...
igazi mély sil...
mint a jogi p...
magyar fővár...
volt és Váza...
mindig esem...
klasszikus pé...
megdönthet...
munkának. I...
verhetetlen v...
ban gazdag...
táborában is...
szatirja és p...
többek volta...
nek hosszú...
Az a de...
küzdött, ma...
gári világsz...
haladott áll...
rában sem...
óvia öt ok...
lekes híve...
szabadságjo...
nak, amely...
tömegek és...
vágyait az...
azonban te...
és a körny...
gresszív a...
ciáról vallo